

Lemmikloomad peavad püsima oma territooriumi lk 3 / Sinu lõkkest ei tohi saada teiste mure! lk 5 / Joogivesi, kanalisatsioon ja juurdepääsuteed on inimeste jaoks olulised lk 6

Viiratsi alevik areneb jõudsalt

Kindlasti on paljud Viiratsi elanikud märganud, et Viiratsi koolimaja taga asuva mänguväljaku läheduses on toimunud suured muutused. Langetatud on võsa ja vanu puid. Täidetud on pinnast.

Koostöös Viiratsi Alevikuseltsi ja Viljandi Vallavalitsusega on alamas suurejoonelise Viiratsi perepargi ehitus. Aastaid on perepark olnud alevikuseltsi mõtetes ja plaanides, kuid erinevad arusaamad perepargi asukohast ja puuduolev raha ei ole siiani lasknud plaane teoks teha.

2016. aastal hakkas jää sulama

On saavutatud kokkulepe Viiratsi Kooli ja Viljandi vallaga, et Viiratsi pereväljak tuleb just sellele kooli kõrval olevale maa-ükile. 2016. aastal valmis Viiratsi Perepargi projekt, mille valmimisel olid nõu ja soovidega aktiivselt osalised ka Viiratsi alevikuseltsi juhatus ja aleviku elanikud. Tulevases perepargis leiavad mänguväljakutel ja jalgrattateedel tegevust nii kõige väiksemad kui ka suuremad lapsed ja ka kõik liikumist au sees hoidvad täiskasvanud, kes näiteks saavad mängida korvpalli või kasutada treenimiseks vabaõhu trenažööre.

Foto: HANS-TOOMAS SAAREST

Selline vaade avaneb praegu sellele, kuhu juba 2017. aastal rajatakse Viiratsi Perepark

Perepark rajatakse 2017. aastal ja pla-
neeritud avamine on 20. augustil.

Häid uudiseid on veelgi

2017. aastal on alamas Viiratsi Rahva-
maja fassaadi remont (hoone soojusta-
mine), mille käigus saab vana maja uue
näo ja hoone ümbrus kaasaegse väljanä-
gemise.

Alevikuseltsi ja vallavalitsusega koos-
töös on läbi räägitud ja paberile pandud
ümber Viiratsi tiikide kulgeva terviseraja
projekt. Terviseraja idee on ühendada

loodav perepark ja ümber tiikide kulgev
terviserada ühtseks tervikuks. Järgmisel
aastal püüame selle projektile kindlasti
toetusraha leida.

Kõiki neid asju ei oleks Viiratsis tu-
lemas, kui ei oleks häid nõu ja jõuga toe-
tajaid. Siinkohal tahame tänada ja öelda
suured tänud vallavanem Ene Saarele ja
volikogu aseesimehele Kaupo Kasele, kes
on mõlemad panustanud meie tegemis-
tesse aega ja tahet.

Viiratsi Alevikuseltsi juhatuse nimel,
**Lauri Murdla, Heino Ruus
Tarmo Türk**

Märka ja tunnusta kaunist koduümbrust!

Viljandi Vallavalitsus kuulutab väl-
ja heakorraseme tõstmiseks ning
kodukaunistamise väärtustamiseks
heakorrakonkursi Kaunis Kodu 2017.

Viljandi vallas on palju hoolitsetud
ümbrusega ettevõtteid, hoolega rajatud
koduaeda ning tegusaid korteriühistuid,
kes ka kodukoha ümbruse ja ilu eest hea
seisavad.

Konkurss toimub neljas kategoorias:

1. elamud ja aiamaad kompakse hoo-
nestusega alal;
2. maakodud hajaasustusega alal;
3. korterelamud (3 ja enam korterit);
4. ettevõtteid (v.a kohaliku omavalituse
hallatavad asutused)

Kõikide kategooriate esikohti autasus-
tatakse valla poolt tänukirja, majamärgi
ja rahalise preemiaga. Teist ja kolmandat
kohta autasustatakse valla poolt tänukirja

ja rahalise preemiaga. Võitjate tunnusta-
mine toimub valla sünnipäeval.

Kui Sinul, Sinu tuttavale või tuttava
tuttaval on Viljandi vallas kaunis kodu
või oled lihtsalt mööda minnes ilu mär-
ganud, siis anna meile sellest kindlasti
teada. Väärtustame oma valla inimeste

tööd kodu ja koha kaunistamisel ning
esitame nad konkursile!

Viljandi Vallavalitsus ootab ettepa-
nekuid vallakodanikelt, külavanematelt,
korteriühistutelt, seltsidelt, asutustelt ja
ettevõtetelt kaunistamata talude, eramute,
korterelamute ja ettevõtete, et kandidaa-
tide hulgast selgitamaks välja 2017. aasta
kaunimad objektid. Märgakem ümbrust ja
tunnustagem kodanike nähtud vaeva eest!

Kandidaate saab esitada 20. maiks
2017 aadressil viljandivald@viljandivald.
ee, telefoni teel 435 0122 või kirjalikult
Kauba tn 9, 71020 Viljandi.

Kandideerimise vorm ja Viljandi valla
heakorrakonkursi "Kaunis Kodu" juhend
on kättesaadav Viljandi valla kodulehel.

Lisainfo: Karin Saar, keskkonnaspetsi-
alist, karin.saar@viljandivald.ee, telefon
435 0122

Kevad koolipingis ja südames

Ene Saar,
vallavanem

Kevad on käes. Puud on peagi lehis, mullarüpest on pead välja pistnud lumikellukesed ja teised varased tulijad. Suve tulekut ennustav kevad annab jõudu ja jaksu minna suvele vastu uue hooga. See on looduse ärkamise aeg, ootuste aeg, armumiste aeg, koolilõpu eksamite aeg...

Olen mõtetega meie noorte ja perede juures.

Meie valla koolides läheb 9. klassi lõpuksamitele vastu 44 noort, seadmaks sihti, et avada uusi uksi oma eluteel. Ees seisev eksamiperiood tekitab ärevust nii noortele, peredele ja ka õpetajatele. Õnnestumiseks on vaja kohusetundlikkust, usku endasse ja tahet oma sihte ellu viia.

Igaühel meist on olemas teatud sünnipärased eeldused – võimed. Need on vajalik üles leida, kuid ainult nendele ei saa lootma jääda, sest võimetele lisaks on vajalikud ka sellised isiksuseomadused nagu püsivus, töökus ja tahe. Need kõik on omandatavad, kui ainult tahta. Sinu individuaalsed võimed ja oskused on eelduseks, et olla edukas mingil kindlal alal ja tegevuses ning seda just sinule omasel moel.

Soovin teile, meie noored, õnnestumisi täis eksamiperioodi ja elukutsevalikuid, mis sobiks teile ja aitaks elada huvitavat elu. Teadke, et teie ümber on toetavad lähedased ja kodukooli pere.

Soovin ka vanemastele ja vanavanematele jõudu ja usku noortes. Ei ole kerge olla teismeline ja seista oma elu esimesel ristteel ja seada suunda. Teiega koos on see lihtsam. Leidke hetki, et toetada oma lapsi. Te olete nende jaoks väga olulised inimesed. Koos on kergem vastu astuda uutele väljakutsetele.

Parimate soovidega!

Ene Saar

Volikogu istungil 23.03.2017

- Anti nõusolek jagada Pargi kinnistu tervikuna kaheksaks osaks, arvestades nende tegelikke kasutusotstarbeid ja vajadust kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmiseks.

- Anti arvamus Kurvita II uurin-guruumi geoloogilise uuringu loa taotluse ning otsuse eelnõu kohta.

- Anti nõusolek Viljandi Veeke-skus AS-i 2500 aktsia nimiväärtusega 25 000 eurot omandamiseks.

- Määrati Lolu külas asuva Nõm-me kinnistu katastriüksuse, tunnu-sega 57002:001:0390 ja pindalaga 0,86 ha, jagamisel moodustatud maatükkidele sihtotstarbed.

- Kooskõlastati Soomaa piirkon-na teemaplaneering.

- Suurendati Viljandi Vallavoli-kogu revisjonikomisjoni koosseisu kahe liikme võrra ja kinnitati liik-meteks Ene Männik ja Nele Rattas.

Viljandi valla koolid ootavad esimesse klassi astumise avaldusi

Avaldusi Viljandi valla kooli I klas-si õppima asumiseks saab esitada 1.aprillist kuni 31.maini. Kõige lihtsam on avaldust esitada Viljandi valla veebilehe kaudu aadressil: <http://www.viljandivald.ee/esimesse-klassi-astumise-avaldus>.

Toiminguks on vajalik kehtiv ID kaart ja PIN1, PIN2 olemasolu ning arvutisse peab olema installeeritud ID kaardi tark-vara <http://installer.id.ee/>.

Kui vanalt peab kooli minema?

Laps on koolikohustuslik, kui ta on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks. Vanema jaoks on koolikohustuslik lapsele kooli valik vaba, kui soovitud koolis on vabu õpekohti.

Koolimineku toetus

Koolimineku toetust on õigus taotleda 1. klassi astuva lapse vanemal, kelle lapse Eesti rahvastikuregistrijärgseks elukohaks on 1. augusti seisuga Viljandi vald. Toetu-se saamiseks peab lapsevanem, eestkostja või hooldaja esitama vallavalitsusele vormikohase avalduse hiljemalt 15. augustiks. Avaldust saab esitada Viljandi valla veebilehe kaudu aadressilt: <http://www.viljandivald.ee/ranitsatoetuse-taotlemine> Koolitoetuse määr on 50 €.

Bussisõit maaliinidel on tasuta

Viljandi valla õpilastele on Viljandi maa-bussiliinidel sõitmine tasuta. Õpilaste sõitu ei limiteerita.

Tutvuge Viljandi valla koolidega inter-

netis: <http://www.viljandivald.ee/koolid> või kohapeal.

Heimtali Põhikool

(Heimtali külas, Pargi ring 1)

Kaasaegne, turvaline, looduslähedase õpikeskkonna, toimiva tugisüsteemi ja mitmekülgse huviharidusega mõisakool.

Direktor Eero Metsavahi,
telefon 435 1098

Kalmetu Põhikool

(Tänassilma külas)

Sõbralik ja värviküllane kool, kus iga laps on oluline. Õppekasvatustöös rakenda-takse kaasava hariduse põhimõtteid.

Direktor Andres Savi, telefon 432 7119

Holstre Kool

(Holstre külas, Kooli tee 1)

Hubane, looduskaunis kohas Holstre järve kaldal asuv ajalooline kool aastast 1833. Isiksuse arengut toetav kool, kus tegutsevad: kandle- ja pilliring, puidutöö, folklooriring, laululapsed ja lauluansam-bel, näitering, võrkpall, käeline tegevus, jalgpall (JK Tulevik).

Direktor Anu Saar, telefon 5303 4198

Paistu Kool (Sultsi külas)

Üksteisest hooliv ja loovaid võimeid arendav kool, kus on au sees isamaalised väärtused. Aktiivselt tegutsevad Kaitse-liidu eriorganisatsioonid Noored Kotkad ning Kodutütred. Koolis tegutsevad pilli-ring, rahvatants, spordiring, arvutiring, jalgpallitreenn.

Direktor Merike Kald, telefon 435 1467

Saarepeedi Kool

(Saarepeedi külas)

Kaasaegne ja hubane koolikeskkond koos mitmete vaba aja veetmiseks loodud lisa-võimalustega. Hästi varustatud suusabaas tagab igale õpilasele sportimiseks vajali-ku varustuse. Õpilaste toetamiseks on loodud tugev tugisüsteem, kuhu kuulu-vad sotsiaalpedagoog, eripedagoog ning õpiabirühma õpetaja.

Direktor Ave Orav, telefon 5786 9888

Viiratsi Kool

(Viiratsi alevikus, Tiigi 4)

Soe sõbralik mikrokliima ning esteetiline ja kaasaegne õpikeskkond, kus mär-gatakse ja toetatakse iga lapse arengut. Tähelepanu on suunatud hingeharidusele ning mitmekesisele ja eakohasele huvite-gevusele.

Valikained: usundiõpetus 1. kl, draa-maõpe 2. kl, majandusõpe 3. kl, kunsti-ajalugu 6. kl. Arvutitunnid alates 1.klass. Kunstiring, rõhuasetus loovusele. Puutöö alates 4. klassist.

Direktor Külli Saat,
telefon 435 1440

Kooliteemadel jagab

lisainformatsiooni ja

nõustab Teid

Viljandi vallavalitsuse

haridusspetsialist Marju Must

Tel 435 0124 või

marju.must@viljandivald.ee

Kohalike omavalitsuste väljakutsed

1 jaanuaril 2018 suureneb Viljandi vald. Meiega liituvad Kolga-Jaani vald ja Tarvastu vald.

Viljandi vallas on olemas värske kogemus eelmise Paistu, Pärsti, Saarepeedi ja Viiratsi ühinemisega. Võiks ju arvata, et me ju teame, mis meid ees ootab, kuid siiski on sel korral olukord erinev kui kolm-neli aastat tagasi.

Viljandi valla loomine oli sõna otseses mõttes vabatahtlik ja Eesti kontekstis üksikjuhtum. Nüüdne liitumine toimub kogu riigis üheaegselt pea kõikide teiste Eesti piirkondadega koos. Viimasel ajal toiminud valdade ühinemiskokkulepped on lähtunud Vabariigi Valitsuse sunnist. Rõhk sõnal sunnil.

Meil olnud õnne. Sunnitud haldusreformi saginas on maakonna terviklikkus säilinud, maakonnast ei ole lahku löönud ühtegi kohalikku omavalitsust ega küla. Küll aga on meil maakonnas tekkinud ebaloogiliste piiridega kohalikud omavalitsused. Mitte kuidagi ei saa võtta loogiliselt näiteks Kõpu ühinemist Suure-Jaani, Kõo ja Võhmaga. Mis on täna ühist tulevases Põhja-Sakala vallas Kõpul ja Võhmal või Kõol ja Kõpul? Lõuna-Viljandimaal on tekkimas kohalik omavalitsus, kus ei ole siiani suudetud kokku leppida, kus hakkab asuma tulevase Mulgi valla keskus. Väidan, et kui valdade ühinemine on loogiline, siis sellist ebakõla ei tekiks.

Ka Viljandi valla suurenemine on teatud mõttes ebaloogiline. Uue Viljandi valla piir hakkab ulatuma Tartu maakonnast

Valga maakonnani. Sisuliselt ühest Viljandi maakonna otsast teise otsani. Uus vald hõlmab pea poolt Viljandimaad. Loogiline on üks maakond, üks kohalik omavalitsus. Maakonnad kui territoriaalsed haldusüksused on Eestile sobivaimad. Enamik maakondi on kujunenud aastasade jooksul looduslikest tingimustest lähtuvalt, samuti asustus, teedevõrk ja inimeste liikumine. Kui praegune Viljandi vald ei oleks asunud Kolga-Jaani ja Tarvastuga liituma, siis oleks haldusreformi käigus Viljandi maakonnas tekkinud veel ebaloogilisemad valdade kooslused, kui need praegu välja joonistuvad. Siinkohal saab ainult kiita Viljandi valla volikogu koosseisu riigimehlikkust, et osati näha suuremat pilti, kui ainult oma valla piirid. Olen kindel, et see liitumiste virr-varr ei ole lõplik, pigem on see paratamatu vaheetapp.

Harjumuspärased riigiasutuste poolt pakutud teenused võtavad üle kohalikud omavalitsused. 2018. aastast ei ole enam maakondades maavalitsusi, kelle peamiseks ülesanneteks on olnud maakonna tervikliku ja tasakaalustatud arengu eest seismine, riigi- ja kohalike omavalitsuste asutuste koostöö tagamine ning sisendi andmine regionaalpoliitikasse.

Vaikelt ja salamisi on riigiasutused juba pikka aega maakonnast lahkunud. Alles see oli, kui Maanteeametil oli kava, mis oleks tähendanud riigi(võimu) ja avalike teenuste jätkuvat lahkumist maapiirkondadest. Pean silmas ameti katset lõpetada maakondades riiklike liikluseksamite

vastuvõtmine. Järjest rohkem kuuleme, kuidas räägitakse vabatahtlike laialdsest rakendamisest päästetöös. Politsei- ja Piirivalveameti poolt isikutunnistuste taotlemine ja väljastamine toimub nüüdsest ühes nädalas viie päeva asemel neli päeva. Taoline loetelu on pikk.

Välja paistab, et järjest vähem on neid Viljandimaaga seotud inimesi, kes maakonnas toimuvaid riiklikke arenguid mõjutada saavad. Otsuseid langetavad Pärnus, Tartus ja Tallinnas asuvate riigiasutuste töötajad. Vabariigi Valitsus on otsustanud kohaliku omavalitsuste ülesannete hulka lisada mitmeid uusi ülesandeid, millega harjumuspäraselt on siiani riigiasutused tegelenud. Samas ei ole selge, kuidas neid lisanduvaid ülesandeid rahastatakse. Milline saab olema uus kohaliku omavalitsuse tulubaasi arvutamise valem? Väga palju on määramatust.

2018. aastal on Viljandimaal 4 suurt omavalitsust. Milliseks kujuneb nende kohalike omavalitsuste koostöö, saame teada alles pärast sügise kohalike omavalitsuste volikogude valimisi. Loodan, et tulevastel volikogudel on vaade piirkonnale suurem kui ainult omavalitsuste piirid ja jätkub tahet olla maakonna tasakaalustatud arengu järelevaataja.

Kaupo Kase
Viljandi
vallavolikogu
aseesimees

Lemmikloomad peavad püsima oma territooriumil

Kevad ilmutab end iga päevaga üha enam, päike muutub soojemaks ning kutsub meid järjest rohkem õues aega veetma. Samuti mõjub kevad meie lemmikloomadele – ka nemad tunnevad rõõmu väljas olemisest ja päikesepeaistel peesitamisest.

Kevadised lõhnad, mida meie lemmikud õige teravalt tunnevad, viivad neid tihti peale koduaiast välja, et naabrusest ning ka kaugemaid paiku avastada. Külades ja alevikes liikudes märkame üha enam peremeheta sihitult ringi liikuvaid loomi – kassid ja koerad, kes peaksid kehtiva koerte ja kasside pidamise eeskirja kohaselt olema rangelt peremehe valve all piiratud territooriumil või selliselt, et oleks välistatud looma tahtlik välja pääsemine.

Ei ole heaks kiidetav, et suur koer jookseb suukorvita vabalt ringi ja hirmutab nii elanikke kui ka nende lemmikuid. Ammugi ei soovi keegi võõraid loomi lahtiselt liikuma oma koduaeda, olgu selleks koerad või kassid. Pahandust võivad mõlemad omajagu korda saata – lisaks on kasside koerustükkidest väga vaevaline vabaneda, eriti, mis puudutab järjepide-

vasse territooriumi märgistamise. Just kasside poolne märgistamine on ka peamine kaebuste ja väljakutsete põhjus!

Alates veebruarikuu teisest poolest on Viljandi Vallavalitsusele laekunud üsna palju kaebusi lahtiselt ja peremehetult liikuvate koerte ning kasside kohta. Samuti on kõrgendatud väljakutsete arv ka Viljandi Loomade varjupaigale.

Leitud koera peremeest on vahel võimalik naabruses elavate inimeste abil välja selgitada (külades tihtilugu inimesed teavad/tunnevad üksteist). Tublimad koeraomanikud kiibistavad vastutustundlikult oma neljajalgseid sõbrad, mis võimaldab omaniku väikese vaevaga tuvastada. Nii pääseb loom Tüma külas asuvasse loomade varjupaika sattumast. Varjupaigas viibimine võib loomale põhjustada lisaks hirmule ka stressi, eriti juhul kui loomal tuleb seal pikemat aega viibida.

Hooletult peremehel tuleb Viljandi Loomade Varjupaigale oma lemmiku tagasi saamiseks tasuda varjupaigas tekkinud kulud, milleks on: looma vastuvõtutasu 14,50, sellele lisandub päeva tasu 2,20 ja transporditasu sündmuspaigast varjupaika

ka 0,50 senti kilomeetri eest. Kokkuvõttes tulevad kulud suurusjärku 20-30 eurot.

Peremehetult hulkuvate kasside püüdmiseks on vallavalitsuselt järjest rohkem luba taotletud kassipuuride paigaldamiseks. Kassipuur toimib toiduga meelitamise põhimõttel. Kui loom on puuris, kutsutakse varjupaiga töötaja – see tähendab loomale tunde puuris lõksus olemist, enne kui loom toimetatakse koju või varjupaika.

Nukraks teeb asjaolu, et suuremalt jaolt on kodukassid siiski kiibistamata, seetõttu jäävad enamasti ka peremehed leidmata ja kinnipüütud loom viiakse varjupaika. Sellisel juhul jääb loomal üle vaid lootust, et peremees ikka hakkab teda otsima.

Hea vallaharvas, kes te olete võtnud endale lemmikloom – hoolitsege tema eest selliselt, et rahul oleksid nii loom, teie pere kui ka naaberrahvas. Ärge andke põhjust nurisemiseks ning tundke üksteisest rõõmu! Omanik on kohustatud tagama, et tema lemmikloom ei satu oma territooriumilt välja ilma peremeheta!

Karin Saar
keskkonnaspetsialist

Vallavalitsuse istungitel märtsis

07.03.2017

- Anti ehitusluba Intsu küla veetorus-tike, kanalisatsioonitorustike ja biotiikide laiendamiseks.

- Anti ehitusluba teravilja külmõhk kuivati püstitamiseks Taari külas Taari-Koerna katastriüksusele.

- Anti projekteerimistingimused kaugküttetorustiku rajamiseks Viiratsi alevikus.

- Anti projekteerimistingimused garaaž-töökoja laiendamiseks Pilli katastriüksusele Puiatu külas.

- Kinnitati Viljandi valla munitsi-paallasteade tegevuskulu arvestuslik maksumus ühe lapse kohta 2017. aastaks ja Viljandi valla munitsipaaloolide tegevuskulu arvestuslik maksumus ühe õpilase kohta 2017. aastaks.

- Kinnitati Viljandi valla 2017. aasta hankeplaan.

- Kinnitati sotsiaaleluruumide nime-kiri, üürihinnad, kõrvalkulude jagamise alused ning eluruumi tagamise teenuse taotluse vorm.

- Tunnustati Holstre Kooli võistkonda ja määrati hariduspreemia Viljandimaa maapõhikoolide vahelisel korvpallivõistlustel edukalt esinenud võistkonna liikme-tele: Marti Tukkk, Janar Andrejanov, Madis Remmet, Janek Palm, Taavi All, Angelika Andrejanov, Marianne Pärtma. Tunnustati ja määrati hariduspreemia Holstre Kooli kehalise kasvatusõpetajale Kalev Helile.

- Tunnustati Holstre Kooli võistkonda ja määrati hariduspreemia Sportland 3x3 korvpallisarja Viljandimaa etapil edukalt esinenud võistkonna liikme-tele: Marti Tukkk, Janar Andrejanov, Madis Remmet, Janek Palm, Taavi All.

Tunnustati ja määrati hariduspreemia Holstre Kooli kehalise kasvatusõpetajale Kalev Helile.

14.03.2017

- Eraldati SA-le Holstre-Polli Tervisekeskus riigieelarvelise toetusena 4000 eurot.

- Kuulutati välja riigihange “Kuue sõi-duki liisimine kasutusrendi tingimustel”.

- Anti ehitusluba punkerlao püstitamiseks Alustre külas Farmi katastriüksusele.

- Anti ehitusluba saeveski laiendamiseks Vana-Võidu külas, Vana-Võidu sae-tööstuse katastriüksusel.

- Anti projekteerimistingimused laulu-lava rajamiseks Tännassilma külas Rahva-maja katastriüksusele.

- Anti kasutusluba kuivati laiendamisel, aadressil Saimre, Aidu küla.

- Kinnitati Viljandi valla 2017. aasta alaeelarved.

- Nõustuti sihtasutuse Holstre-Polli Tervisekeskus ühendamiseks sihtasutusega Holstre-Polli Vabaajakeskus, mille tule-musena ühendatav sihtasutus lõpeb ning kogu selle vara ja õigused ning kohustused lähevad üle ühendatavale sihtasutusele.

- Tunnustati ja määrati hariduspreemia Laura Lorupile, kes jagas bioloogiaolümpiaadi piirkonnavoorus 6.-ndate klasside arvestuses 1.–2. kohta.

Tunnustati ja määrati hariduspreemia juhendamise eest Kalmetu Põhikooli õpe-tajale Viigi Tiitsule.

- Tunnustati ja määrati hariduspreemia Johannes Rebasele, kes saavutas Vil-jandi Kesklinna Kooli võistkonna liikmena piirkondlikul matemaatikavõistlusel “Nu-puta” VII klasside arvestuses I kohta.

Tunnustati ja määrati hariduspreemia juhendamise eest Viljandi Kesklinna Kooli matemaatikaõpetajale Rene Sadamale.

21.03.2017

- Anti ehitusluba terviseväljaku raja-miseks Paistu külas Raamatukogu tee 2 katastriüksusele.

- Anti projekteerimistingimused tule-tõrje veehoidla rajamiseks Musumäe tee 1 katastriüksusele Savikoti külas.

- Tunnustati ja määrati hariduspreemia maakondlikul inglise keele võistlus-tel II koha saavutanud Kalmetu Põhikooli võistkonna liikme-tele: Tõnis Altsaar, Kät-riin Meerits, Merilin Jolkin, Christer Kukk.

Tunnustati ja määrati hariduspreemia juhendamise eest Kalmetu Põhikooli ing-lise keele õpetajale Heljo Saarele.

- Tunnustati ja määrati hariduspreemia Viljandi Jakobsoni Kooli õpilasele Bert Siimonile, kelle saavutused piirkondlikel aineolümpiaadidel ja robotikavõistluse FRIST LEGO League Lõuna-Eesti poolfi-naalis olid järgmised: keemiaolümpiaadi piirkonnavoorus I koht, juhendaja- õpetaja Age Usin; matemaatikaolümpiaadi piirkonnavoorus I koht, juhendajad-õpetajad Maila Visnap ja Eva Loodus; füüsikaolüm-piaadi piirkonnavoorus III koht, juhenda-jad-õpetajad Maila Visnap ja Kaja Lõuna; Viljandi Jakobsoni Kooli võistkonna liik-mena robotikavõistluse FIRST LEGO League Lõuna-Eesti poolfinaalis II koht, juhendaja-õpetaja Kaja Lõuna.

Tunnustati ja määrati hariduspreemia juhendajatele Age Usinale, Maila Visnapi-

le, Eva Loodusele, Kaja Lõunale.

- Tunnustati ja määrati hariduspreemia Hugo Soole, kes saavutas matemaatikaolümpiaadi piirkonnavoorus 4.-ndate klasside arvestuses I koha.

Tunnustati ja määrati hariduspreemia juhendajale Saarepeedi Kooli õpetajale Helle Eensalule.

- Tunnustati ja määrati hariduspreemia Mihkel Merilale Olustvere Teenindus-ja Maamajanduskooli põllumajanduse eri-ala kiitusega lõpetamise eest.

28.03.2017

- Kuulutati välja avalik suuline enam-pakkumine katastriüksuste 10 aastaks rendile andmiseks: Valla, Mäeltküla 81, 54 ha; Tuulekaera, Vardja küla 21, 54 ha, Tuulekaera, Vardja küla 12,55 ha; Päikese, Viiratsi alevik 18,67 ha.

- Seati sundvaldus Elektrilevi OÜ ka-suks Vana-Võidu külas asuvale Looduse tee 14 kinnistule maakaabelliini talumis-kohustuse kehtestamiseks. Kitsenduste ala pindala on 45 m². Talumiskohustuse keh-testatakse maakaabelliini paigaldamiseks, majandamiseks, korrashoiuks ja muul viisil kasutamiseks elektrivõrgu avaliku talitluse tagamise eesmärgil.

- Nõustuti Viljandi vallale Vägita külas kuuluva Rootsi tee kinnistu katastriüksuse maast 415 m² suuruse maa-ala koorma-misega tähtajatu isikliku kasutusõigusega Elektrilevi OÜ kasuks.

- Nõustuti Viljandi vallale Marna külas kuuluva Raani tee katastriüksuse maast 18 m² suuruse maa-ala koormamisega tähtajatu isikliku kasutusõigusega Elekt-rilevi OÜ kasuks.

- Tunnustati ja määrati hariduspreemia Viljandi Jakobsoni Kooli õpilasele Grete Roostikule, kes saavutas maakond-likul õigekirjakonkursil 8.-ndate klasside arvestuses II koha.

Tunnustati ja määrati hariduspreemia juhendajale Viljandi Jakobsoni Kooli eesti keele õpetajale Reet Leetsile.

- Tunnustati ja määrati hariduspreemia Viljandi Paalalinna Kooli õpilasele Priit Laidmale, kes saavutas maakondli-kul õigekirjakonkursil 5.-ndate klasside arvestuses I koha.

Tunnustati ja määrati hariduspreemia juhendajale Viljandi Paalalinna Kooli eesti keele õpetajale Hille Alverile.

- Määrati ja maksti mittetulundusliku tegevuse toetust valla eelarvest 20.00 eu-rot Eesti Kirikute Nõukogule reklaamima-terjali “Teeliste Kirikud” väljaandmiseks.

TÄHELEPANELIK VALLAKODANIK!

Kui sa juhtud nägema valla territooriumil avalikus kasutuses olevat ületäitunud paberpakendi- või segapakendikonteinerit, tee võimalusel pilt ja saada koos asukoha infoga aadressile viljandivald@viljandivald.ee või karin.saar@viljandivald.ee või helista tel 435 0122! Tänan!

Viljandi vald saab projektirahadega korda teha matkaraja Viljandi ja Ramsi vahel

Mõne aasta pärast saab Eesti ja Läti vahel liikuda tervislikult ja natuke vanamoodi, sest Põhja-Lätis ja Lõuna-Eestis muudetakse mahajäetud raudteetammid matkateedeks, mis omavahel ühendatakse.

Kui lätlased mõne aasta eest Limbažist Katvari järve äärde viiva 7 km pikkuse raudteetammi matkajale avasid, hakati seda palju kasutama. Seda kasutavad välismaa turismigrupid, kes viibivad Limbažis pikemat aega, aga ka kohalik rahvas, kes nüüd maantee asemel kaunis looduses liikuda saab. Kõrgemalt raudteetammilt paistab kaugemale ka.

“Eesmärk on välistada motoriseeritud transport. Need teed on mõeldud jalgsi liikumiseks, rattasõiduks ja ka ratsutamiseks,” selgitas Vidzeme turismikeskuse juhatase esimees Raitis Sjats.

Teisipäeval, 04.04.17 kuulutati Limbažis alanuks lätlaste ja eestlaste ühine ja väga ambitsioonikas plaan – teha Euroopa Liidu rohkem kui miljonieurose projektiraha toel korda Põhja-Läti ja Lõuna-Eesti raudteetammid ning luua nende vahel ühendused. Nii tekiks mitmesaja kilomeetrine matkateede võrgustik, mida mööda võib ühest riigist teise liikuda nii suvel kui ka talvel.

“Mis on originaalne ja mida Portugalis või Hispaanias nii palju ei ole, on ühendada need rattateed omavahel. Osad on päris Green Railwayd, mis jooksevad mööda raudteetamme, aga on ka eelnev programm, mis on Eesti-Läti rattatee ja nende abil saab kaks rattamarsruuti ühendada. Tõsised rattasõiduhuvilised saavad tõesti sõita sadu kilomeetreid rattaga. Vahelduseks on seal üks lõik päris raudteed, kus saab ka rongiga sõita ja seejärel jälle ratta selga hüpata,” selgitas Viljandi vallavalitsuse arenguspetsialist Kati-Katri Koppel.

Euroopas populaarne roheline teedevõrk on näidanud, et sellest võidavad kõik.

“Sel projektil pole ühtki negatiivset poolt, on ainult hea – turism, tervislikud eluviisid ning võimalus arendada Eesti ja Läti vahelist kultuurikoostööd,” ütles Greenway Latvia juht Janis Bordans.

Aga tööd tuleb kahe aasta jooksul teha kõvasti, sest raudteetammid on võssa kasvanud ja sillad lagunened. Limbaži näitel tulevad kaasa ka ettevõtjad, sest juba on neid, kes laenutavad rattaid ja pakuvad paadisõitu.

Ka Viljandi vald osaleb Green Railway projektis ning meie saame selle kaudu võimaluse korrastada Viljandi-Ramsi

vahel asuv ligi 4,3 km pikkune vana kitsarööpmeline raudtee tamm – puhastada see võsast, täita vajadusel kruusaga ning korrastada Sinialliku järve juures olev ujumiskoht. Ees on ootamas tee servituudi seadmise lepingute sõlmimine maaomanikega, loodame selles osas meeldivat koostööd ja teineteisemõistmist! Ramsilt edasi saab rattaga sõita aga Öisu mõisa ja matkarajani, sealt läheb ühendustee edasi Halliste kiriku, Annatare ning Kulla leerimaja juurde ning lõpuks jõuab Abja kaudu välja Mõisakülale, kus on olemas raudteemuuseum ning tüki vana raudteed koos vaguniga vaatamiseks. Peale projekti lõppu võtab matkatee eest hoolitsemise enda kanda Viljandi vallavalitsus.

Eesti-Läti Programmi teostatakse vastavalt Euroopa ühtekuuluvuspoliitika territoriaalse koostöö eesmärgile ning see toetab piiriülest koostööd. Programm kannab edasi koostöösuhet Eesti ja Läti vahel. Programmi rahastavad Euroopa Regionaalarengu Fond, Eesti Vabariik ning Läti Vabariik.

Kati-Katri Koppel,

Viljandi vallavalitsuse arenguspetsialist

Merili Nael,

ERR toimetaja

Sinu lõkkest ei tohi saada teiste mure!

Lume alt välja sulanud kulu kuivab kevadpäikese ja tuulte käes kiiresti ning muutub kergesti süttivaks. Kulupõletamine on keelatud ja kuluprahist vabanemise sooviga lõunaestlased seda tavaliselt põlema ei süüta. Päästameti Lõuna päästkeskusele teeb muret igakevadine lõkkepõletamine, kus ohutuse nõuete eiramisel kulu siiski süttib ja põleng levib metsa või hoonetele. Tihti tehakse lõket hoolimata kõvast tuulest, mis sädemed ümbrusele kannab. Kulupõlenguid põhjustab ka hooletu ümberkäimine lahtise tulega, milleks enamasti kulusse visatud kustutamata suitsukoni või tikk.

Süttides levib kulutuli soodsa tuule korral väga kiiresti, vahel lausa mitmesuunas ja selle kustutamine kulutab rohkelt päästjate aega ning ressursse. Kevadisel lõkete põletamise hooajal tekivad olukorrad, kus paljude väljakutsete tõttu on päästjad hõivatud ning nii mõnelegi õnnetuskohale jõudmine, kus inimesed kiiret abi vajavad, võib seetõttu viibida. Et seda ei juhtuks palume elanikel enda käes oleva elava tule eest tähelepanelikult hoolitseda. Selleks tuleme meelde lõkke tegemise ohutusnõude:

- Jälgi, et lõkkekoha vahemaa hoonele, metsa või põlevmaterjali hoiukohani (näit puuriidad) oleks tuleohutuse tagamiseks piisav. Lõket ei tohi teha hoonetele ja põlevmaterjali hoiukohtadele lähemal kui 8 meetrit ja tuleohtlikul ajal metsale lähemal kui 20 meetrit.

- Lõket tohib teha ainult tuulevaikse ilma või nõrga tuulega, mis on kuni 5,4 meetrit sekundis (liiguvad puude peenikesed oksad).

- Lõket tuleb kuni selle ärapõlemiseni valvata.

- Lõkke juurde peab käeulatusse panema esmased kustutusvahendid: ämber veega, kustutusluuad, veega täidetud voolik või käsikustutid.

- Lõkkease tuleb ümbritseda mittesüttiva mineraalse pinnasega (muld, liiv, savi, kivid) ja arvestama peab lõkkest lenduda võivate sädemetega. Seejuures ongi oluline jälgida, et lõkkest ei saaks alguse kulupõleng.

- Pea meeles, et lõke ei ole prügi või jäätmete põletamiseks. See saastab keskkonda ning on jäätmete ebaseaduslik käitlemine.

- Tiheasustusaladel on omavalitsused sageli kehtestanud lisapiiranguid lõkete

põletamiseks, mis on kirjas omavalitsuse heakorra või jäätmekäitluse eeskirjades.

- Enne lahkumist tuleb veenduda, et lõke on kustunud ning uuestisüttimise vältimiseks tasub lõkkease veega üle valada.

Kulupõletamise keelust üleastujaid ja tuleohutusnõuete rikkujaid saavad päästameti inspektorid karistada rahalise trahviga kuni 1300 eurot. Inspektorite eesmärk ei ole karistamine, vaid soov ära hoida õnnetusi ning kahju keskkonnale. Mõelgem sellele, et põldudel elab hulk väikseid loomakesi, kes silma ei paista ning kulupõlengus surma saavad. Põlengusuits saastab õhku, aga metsa või hoonetele leviva kulupõlengu tagajärjeks võivad olla väga suured otsesed materiaalsed kahjud.

Eelmisel, 2016. aastal sõitsid päästjad Eestis kulupõlenguid kustutama 1129 korda. Lõuna-Eesti kuues maakonnas käidi kulupõlenguid kustutama 228 korral. Enamus väljakutsetest leidis aset kevadperioodil aprilli ja maikuus.

Marek Kiik

Päästameti Lõuna päästkeskuse kommunikatsioonijuht

Joogivesi, kanalisatsioon ja juurdepääsuteed on inimeste jaoks olulised

Hajaasustuse programmi kasutegurid

Viimaste aastate jooksul toiminud hajaasustuse programmi käigus on arvukalt peresid lahendanud maal vee- ja kanalisatsiooni ning juurdepääsuteede küsimused. Ilma riigi ja omavalitsuse toeta oleks probleemid olnud elanikele üle jõu käivad.

Viljandi vallale laekus 2015. aastal 71 taotlust, lahenduse said 16 majapidamise veesüsteemid, 15 majapidamise kanalisatsiooniküsimused ning 4 majapidamise juurdepääsuteed. Kasusaajaid peredes kokku 119 inimest. Osapoolte panus 184 345 eurot.

2016. aastal oli 93 taotlust, millest 44 majapidamisel lahendus joogivee küsimus, 37 majapidamisel kanalisatsiooni küsimus ning 12 majapidamisel juurdepääsutee küsimus. Kasusaajaid majapidamistes kokku 114 inimest. Riigi panus 96 008 eurot, sama ka omavalitsuse ja kodanike panus – kokku 288 024 eurot.

Ka 2017. aastal avanenud vooru esimestel päevadel on elanike huvi olnud suur, mis tähendab vajadust programmi jätkamiseks ning riigi ja omavalitsuste ning majapidamiste ühiseks panustamiseks. Vald on valmis jätkuvalt panustama, et inimeste ootused täituksid.

Suvilapiirkondadest saavad püüasulad

Maapiirkondades liigub elamuarendus hoogsalt endistesse aiandusühistustesse linnade tagamaal. Suvilapiirkondade

muredest kirjutas valla märtsikuu lehes Kaupo Kase. Viljandi vallas on selliseid piirkondi 8. Iseenesest on see hea, et inimesed soovivad üha enam aastaringelt maapiirkondadesse elama asuda, kuid tõstatan siinjuures tekkivad ja lahendust vajavad probleemid.

Neis piirkondades on üldjuhul lahendamata vee ja kanalisatsiooni korraldus, salvkaevud ja immutus teostatakse tervikpiirkonda nägemata kaootiliselt. Sageli ei vasta teed nõuetele ohutuse tagamiseks, puudub tuletõrjervee lahendus ohutuse tagamiseks.

Oleme omavalitsustes viimastel aastatel keskendunud erineval moel "Maale elama" aktsioonidele. Siin näeme omavalitsuse võimalust võimestada suvilapiirkondade kasutuselevõttu aastaringse elukohana. Kasusaajate hulk ühisprojekti käigus oleks arvukas.

Tegime ettepanekud rahandusministrile, regionaalhalduse ministrile ning majandus- ja taristuministrile riigi, omavalitsuse ja kodanike koostöös probleemi mõistlikuks lahenduseks.

Esimese võimalusena pakkusime välja uue programmi (analoog Hajaasustuse programmile) rakendamise. Selle programmi kaudu rahastatud toetuse abil peaks olema võimalik maapiirkondades detailplaneeringu kohustusega aladel väljaspool linnu, alevikke ja aleveid välja ehitada vee- ja kanalisatsiooniühendused, lahendada tuletõrjerveega varustatus, teha korda juurdepääsuteed. Projektide teostumisse panustavad võrdselt nii riik, kohalik omavalitsus kui ka taotleja. Sellise lahendusega on kasusaajate hulk suur ja

omavalitsusele ning taotlejale muutuks jõukohaseks olukorra lahendamine. Kindlasti peab omavalitsus olema programmis kodanikku abistava partneri rollis, et leida parim kompaktne lahendus, mis on ühtlasi ka majanduslikult efektiivsem.

Teise võimalusena näeme muuta Hajaasustuse programmi programmdokumenti ning tuua sisse võimalus taotleda nii hajaasustusega piirkondade elanikel kui ka maapiirkondades detailplaneeringu kohustusega alade elanikel väljaspool linnu, alevikke ja aleveid.

Oleme vallavalitsuses ideele heakskiidu saamisel praktikutena nõus kaasa lööma programmdokumendi koostamisel. Kahtlemata on oluline välistada olukord, kus riigi ja omavalitsuse toel loodud lisaväärtus saaks muutuda lihtsalt müügiobjektiks, olemata perele esmavajalik elukoht.

Ootame suvilapiirkondades loodud ühistute juhatustelt ühistu siseselt läbi arutatud probleemkohtade kohta kirjallikult vormistatud ettepanekuid vallavalitsusele. Oluline on, et püüaksime lahendada probleeme ühesuguste põhimõtete alusel kõikides analoogsetes elukohtades.

Parim lahendus on kolmepoolne koostöö riigi, elaniku ja omavalitsuse vahel. Teeme selle nimel tööd, et riigi õlg abiks tuleks.

2017. aasta taotlusvoor majapidamistele, mis asuvad hajaasustusega piirkondades on avatud. Kontaktisik Kalle Aavik, keskkonnaspetsialist. Küsige infot, selleks me oleme.

Ene Saar,
vallavanem

Hajaasustuse programmi 2017. aasta taotlusvoor on avatud

Hajaasustuse programmi 2017. aasta taotluste vastuvõtmise periood on 10.04.–12.06.2017.

Programmi eesmärk on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike püsimisele hajaasustusega maapiirkondades.

Toetatakse kodumajapidamiste veesüsteemide, kanalisatsioonisüsteemide ja juurdepääsuteedega seotud tegevusi. Juhul kui majapidamine ei ole elektrivõrguga liitunud, toetatakse ka autonoomsete elektrisüsteemidega seotud tegevusi.

Toetust saavad taotleda füüsilised isikud, kelle alaline elukoht rahvastikuregistri järgi on taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist kuni toetuslepingu sõlmimiseni selles majapidamises, mil-

lele nad toetust taotlevad.

Maksimaalne toetus programmist on ühe majapidamise kohta 6500 EUR, omafinantseering peab kokku moodustama vähemalt kolmandiku projekti kuludest.

Taotlus koos vajalike lisadega tuleb esitada hiljemalt 12.06.2017 allkirjatatuna paberil või digitaalselt Viljandi vallavalitsusele: Kauba tn 9, Viljandi, 71020 Viljandi maakond või viljandi-vald@viljandivald.ee .

Taotlejale vajalike dokumentidega saab tutvuda: <http://www.eas.ee/teenus/hajaasustuse-programm/#articleblock-Taotlejale>

Enne taotluse esitamist tasub vallast nõu küsida: Kalle Aavik telefon 435 0122 või e-post kalle.aavik@viljandivald.ee

Lugupeetud põllumehed!

Viljandi vallavalitsusel on valla territooriumil ca 350 km avalikus kasutuses olevaid teid. Suurema osa teede ääres harite Teie põlde. Kündmise teostamisel võetakse põllust viimast ja on esinenud juhtumeid, kus künd jõuab lausa teekruusani välja. Selline toimimine viib aga teede kiiremale lagunemisele.

Palun jälgige, et kündi ei teostataks teele lähemal kui 1 meeter.

Viljandi Vallavalitsus palub, et Te edastaksite selle teate ka oma traktoristidele. Aitame ühiselt kaasa valla teede säilimisele, mida me kõik kasutame.

Täname mõistva koostöö eest.

Viljandi Vallavalitsus

Foto: ELLAR SÜGISTE

Pildil vasakult: Ene Uuland, Toomas Voll, Pille Maidessoo, Pille Toodo, Merili Vridolin, Sirje Kannel, Maret Tamme ja Tuuli Ekbaum

“Olla daam” juubeldab

Ansambel “Olla daam” tähistab oma 15. aastapäeva. Ühe ansambli jaoks on seda üsna palju. Kui algkoosseisus oli 12 naist, siis hetkel laulab ansambelis 7 lauljat. Ansambli sünni juures oli neist 5.

Miks me laulame?

Sest laulda on tore ja laul teeb hingele pai. Laulame veel sellepärast, et meil on fantastiline juhendaja Toomas Voll.

Mida me laulame?

Laulame enamasti oma eesti muusikat. Uno Naissoo, Hans Hindpere, Tõnis Mägi ja teiste suurepäraste laululoojate reper-

tuuarist on olnud raske teha valikut mida võtta, või mida jätta. Meil on kogunenud suur hulk noote noodimapi vahele, mida me ikka ja jälle laulame.

Tänu laulule oleme kohtunud toredate inimestega Eesti eri paigus. Rein Orn – suur Saaremaa mees, kes oma muhedal moel meelitas meid eelmisel kevadel Saaremaale laulma. Helle Salumäe – tõeline daam Pärnust, kes tegi meid sõbraks ansambliga “Top Ten”. See sõprus on püsinud nüüd aastaid ja paar korda aastas laulame ühistel kontserditel.

Laulnud oleme oma kodusaaalis- Ramsi Vaba Aja Keskuses, Heimtali, Kõpu ja Tõstamaa mõisas, Tõrva Kammersaalis, Alatskivi lossis, konkurssidel Põltsamaal ja Jõhvis, erinevatel üritustel Viljandis ja Viljandi ümbruses, viinud muusikalist külakosti Rootsi Säteri kommunu.

Olete oodatud meie 15. sünnipäeva tähistamise kontserdile pühapäeval, 7. mail, kell 15.00 Heimtali mõisas!

Tuuli Ekbaum

(laulnud ansambelis esimesest päevast alates)

Laul teeb rinna rõõmsaks

Ajast aega on öeldud, et laulmine ühendab inimesi ning annab hingele rahu. Lauluga vaatame me oma südamesse, olgu see siis kurb või rõõmus sündmus. Eriti meeldib on koos laulda heade ja toredate inimestega.

1. aprillil toimus Võhma Gümnaasiumis järjekordne Viljandimaa vokaalansamblite päev. Kokku oli tulnud 16 laulukollektiivi üle maakonna. Armastusest laulu vastu ning soovist seda teistega jagada, oli see päev täis mõnusat muusikat. Kõik esinejad särasid omanäolisusega ning oli tunda, et lauldakse rõõmu pärast ja mõnuga.

Iga esineja sai žürii poolt positiivse tagasiside ning toodi välja iga kollektiivi eripära, mis just sel hetkel kõige enam silma ja kõrvu hakkas. Päeva naelaks kuulutati välja Grand Prix – sel aastal võitis selle Tänaassilma Rahvamaja meesansambel “Tänaassilma mehed” juhendaja Eve All. Oleme uhked oma meeste üle, kes on võitnud nii paljude kuulajate südamed oma mehise

Tänaassilma mehed, vasakult Aivo Kase, Jaak Püks, Marko Mardim, Meelis Utt, Kalle Rimmel

lauluga! Loomulikult tuleb siinkohal mainida, et selles mängib suurt rolli Eve oma põhjalikkuse ning nõudlikkusega.

Vokaalansamblite päeval osales ka Tänaassilma rahvamaja segaansambel, kes jäi silma oma teatraalse esinemise poolest. Me armastame seda, mida me teeme ja nau-

dime täiel rinnal oma tegemisi. Laul teeb rinna rõõmsaks ning ühendab suure hulga inimesi, kes soovivad seda kõigiga jagada.

Suured tänud korraldajatele sooja ja armsa vastuvõtu eest. Suured õnnitlused kõikidele lauljatele ning laulgem ikka rõõmsalt edasi.

Pille Sihver

Puuetega inimeste sotsiaaltoetused

Puuetega inimeste sotsiaaltoetus- te maksmise eesmärk on toetada puuetega inimeste iseseisvat toimetulekut, sotsiaalset integratsiooni ja võrdseid võimalusi.

Puuetega inimeste õigusaktid leiata Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt. Puuetega inimeste sotsiaaltoetusi määratakse ja makstakse Eesti alalisele elanikule või tähtajalise elamisloa või tähtajalise elamisõiguse alusel Eestis elavale isikule.

Sotsiaaltoetuse arvutamise aluseks on sotsiaaltoetuste määr kuus, mis 2017. aastal on 25,57 eurot. Kui puude tõttu tekib lisakulutusi, makstakse erivajadusest tulenevaid puuetega inimeste sotsiaaltoetusi. Lisakulud võivad olla seotud näiteks abivahendite või transpordi kasutamise- ga, hoolduse või rehabilitatsiooniga.

Kui te ei ole koos puude taotlusega puuetega inimeste sotsiaaltoetuse taotlust esitanud, siis toetuse saamiseks esitage palun eraldi taotlus. Taotluse leiad sotsiaalkindlustusameti blankettide lehelt sotsiaaltoetuste osast.

Üldjuhul ei ole korduval puude tuvastamisel vaja uut sotsiaaltoetuse taotlust esitada. Erandiks on olukorrad, kus toimub üleminek ühest sihtgrupist teise, näiteks puudega laps saab tööeliseks või tööeline jõuab vanaduspensioni ikka.

Puuetega inimeste sotsiaaltoetused 2017. aastal

Toetuse liik	Maksmise sagedus	Summa eurodes
Keskmise puudega lapse toetus	Kord kuus	69,04
Raske ja sügava puudega lapse toetus	Kord kuus	80,55
Sügava puudega vanaduspensioniealise inimese toetus	Kord kuus	40,91
Raske puudega vanaduspensioniealise inimese toetus	Kord kuus	26,85
Keskmise puudega vanaduspensioniealise inimese toetus	Kord kuus	12,79
Puudega tööelise inimese toetus	Kord kuus	16,62–53,70
Töötamistoetus	3 kalendriaasta jooksul toetuse esmakordsest määramisest arvates	Kuni 255,70 (kokku)
Puudega vanema toetus (vajalik teise vanema kirjalik nõusolek)	Kord kuus	19,18
Õppetoetus	10 korda aastas	6,39–25,57
Täienduskoolitustoetus	3 kalendriaasta jooksul toetuse esmakordsest määramisest arvates	Kuni 613,68 (kokku)

Asenduskodu teenusel viibiv laps

Seaduse järgi maksatakse puudega lapse toetust iga kuu keskmise, raske või sügava puudega lapsele puudest tingitud lisakulude hüvitamiseks ja rehabilitatsiooniplaanis ette nähtud tegevusteks, kuid mitte ravikindlustuse ja riigieelarve muudest vahenditest rahastatavateks tegevusteks. Asenduskoduteenuse

rahastamine toimub riigieelarvest maavaliitude kaudu. Asenduskoduteenust on võimalik saada maksimaalse maksumusega 9948 eurot kalendriaastas teenuse hinnaga kuni 829 eurot ühes kalendrikuus.

Asenduskoduteenusel oleval alla 3-aastasel lapsel ja lapsel, kellel on tuvastatud puue, on õigus saada asendus-

koduteenust maksimaalse maksumusega 15 396 eurot kalendriaastas teenuse hinnaga kuni 1283 eurot ühes kalendrikuus. Kuna asenduskoduteenust osutava teenuse rahastamine toimub riigieelarvest, siis me ei maksa puudega lapse toetust asenduskodus viibivale lapsele.

Allikas: Sotsiaalkindlustusamet

Viljandi Jaani kogudus korraldab laupäeval, 13. mail 2017, Viljandi Jaani kiriku keldrisaalis koolituse abiellujatele

Laupäeval, 13. mail 2017, toimub Viljandi Jaani kiriku keldrisaalis ühepäevane koolitus huvilistele, kellel plaanis tulevikus abielluda või kes tunnevad huvi kirikliku laulatuse vastu. Koolitus on ühepäevane ning oodatud on huvilised, kel laulatus plaanis eeloleval kevadel suvel või veidi kaugemas tulevikus.

Õpetaja Marko Tiitus avab koolitusele tulijatele abielu ja kirikliku laulatuse sisulist poolt ning vastab meeleldi kõigile tekkivatele küsimustele seoses laulatuse ning abieluga.

Aprilli alguse seisuga on koolitusele registreerunud juba 5 paari, kelle laulatus toimub tänava suvel Viljandis või Hallistes. Koolitusele on oodatud aga kõik huvilised – ka need, kellel ei ole veel abi-

ellumise aeg ja koht kindlalt paika pannud aga kes soovivad selle teema enda jaoks lähemalt lahti mõtestada.

Kiriklikul laulatusel sõlmivad mees ja naine omavahel abieluliidu, millega pruutpaar seob ennast jäädavaks ja lahutamatuks kooseluks. Vaimulik on kirikupoolne tunnistaja ja liidulepingu seaduslikkuse kinnitaja. Lisaks on laulatus eestpalve- ja õnnistamistalituse, millega pruutpaar ja temaga koos laulatusele kogunenud kogudus palub abielutootuse täitmiseks Jumala õnnistust.

Kirikliku laulatuse eelduseks on, et nii mees kui naine on Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku täisõiguslikud (ristitud ja konfirmeeritud liikmed). Kui üks või mõlemad abielluda soovivad on konfir-

meerimata, siis tuleb neil esmalt läbida leerikool või ristimisele ja konfirmatsioonile eelnev õpe individuaalprogrammi ulatuses.

Lisaks laulatuse sisule ja ülesehitusele käsitletakse koolitusel ka seda, millistest ehituskividest koosneb paarisuhe, kuidas abikaasad või partnered saavad teada teineteise ootusi paarisuhtele ning millised on armastuse viisid keelt.

Abiellujate koolituse hind on 10 eurot paarile ja sisaldab kõiki koolitusel jagatavaid materjale ning kohvipausi. Koolitusele registreerimiseks võta palun õpetajaga ühendust.

EELK Viljandi Jaani koguduse õpetaja Marko Tiitus, tel 5341 3394, e-post: marko.tiitus@eelk.ee

Kodutütarde hõbesõlega teeneterist tuleb Paistu kooli

Täna sõidame kohtuma ühe tegusa Paistu kooli noortejuhiga, et rääkida tema tegevusest kodutütarde rühmajuhina. Läbi tiheneva vihmajärgi ja pigem sügist, kui kevade algust meenutava ilma jõuame Paistu kooli. Välisuksele võtab meid vastu naeratav noortejuh Anne Sepik. Põgus tutvustus tehtud, suundume klassiruumi, et lasta Annel endast rääkida: "Olen Pärnumaa tüdruk. Minu sünnikodu asub Sauga vallas Urge külas, Pärnu jõe kaldal ja seal möödusid ka minu lapsepõlveaastad. Vanemad töötasid Pärnu sovhoosis ja minulgi tuli seal kõblast ja hangu vibutada. Nimelt korraldas kool ja sovhoos suviti töö- ja puhkelaagreid (TPL), milles osalesin ka mina. Oma esimese hariduse sain kohalikust Taali põhikoolist ja haridusteed jätkasin Sindi keskkoolis. Peale kooli lõppu tuli teha valik, mida edasi teha. Otsustasin minna tööle ja veetsingi aastakese Maratis. Maatüdrukuna kiskus mind aga ikka maatööde juurde ja nii läksingi Vigala põllutöökooli õppima kodundust. Neid kogemusi saan täna anda edasi ka oma kodutütardele. Aastad möödusid ja tuli aeg mõelda koduloomisele. Eks siis leidsingi endale elukaaslase Mulgimaalt ja kolisin elama siia Sultsi külla. Nüüd on sellest juba oma 20 aastat. Esimesed aastad olin lastega kodus ja kui läksin tööle, siis ikka erialale, Galvi-Lindasse õmblejaks. Kui kodule lähemal pakuti teist erialast tööd, võtsin selle rõõmuga vastu. Nimelt sai minust Metsarõõmu kohvikus kokk. Viimased neli aastat olen aga töötanud siin, Paistu koolis, lasteaias õpetaja abina. Tegelen kõige pisemate lastega sõimerühmas. Mõttes mõlgub aga minna ennast täiendama, õppima õpetajaks. Mis moel see realiseerub ei oska veel öelda."

♦ Räägime nüüd ka tööst noortega. Kuidas sai teist noortejuh?

"Minu tütar Eleriin oli kodutütar. Ühele ekskursioonile olid kaasa kutsutud ka lapsevanemad. Sellel ekskursioonil sain tutvustada oma tegevust ning kutsusid ka mind noortejuhiks. Kuna endises Valuoja koolis rühma ei olnud, tegi noorteinstruktor mulle ettepaneku selles koolis noortega tegelemine enda õlule võtta. Läbisin vastavad baaskoolitused Lääne malevas ja alustasin rühmaga tegutsemist. Hiljem, kui Paistu rühm jäi juhita, siis võtsin üle kodukohale lähemal asuva rühma. Seda rühma juhin tänaseni ja sinna kuulub 36 tütarlast. Seega olen veendunud, et vabatahtliku tegevuse juurde viibki tihti kellegi teise eeskujuga – nagu juhtus minu endagagi – ja ma loodan, et ka mina olen inspireerinud teisi enda ümber."

Anne Sepik on Paistu kooli kodutütarde rühma juht

♦ Mida arvad noorte huvist kaitseliidu noorteorganisatsioonide vastu?

"Meie koolis kuulub enamus noori kaitseliidu noorteorganisatsiooni ehk on kodutütred või noored kotkad. Samas on meil maakonnas suuri koole, kus puuduvad kodutütarde ja noorkotkaste rühmad. Põhjused on erinevad: kas puuduvad noortejuhid või puudub noorte huvi. Noorte huvi puhul on oluline ka noortejuh, kes suudab huvi tekitada, usaldusliku õhkkonna luua, motiveerida jne. Meie kool toetab igati noorte tegevust ja nii on kodutütarde koondused lausa tunniplaanis. Nimelt igal reedel viimase tunni koguneme klassi ja tegeleme kas uute asjade õppimise või millegi valmistamisega. Kuid kõige suuremat huvi pakuvad lastele laagrid koos noorkotkaste "Nutikate rebaste" rühmaga, keda juhivad rühmapealik Antonina Eek. Neid laagreid korraldame Lilli loodusmajas ja Soomaal. Ka minu poeg kuulub noorkotkaste ridadesse aga temalgi tuleb varsti seoses vanusega langetada valik kaitseliidu kasuks."

♦ Kas töö noortega kaitseliidus on teie kutsumus?

"Olen teinud seda tööd vabatahtlikuna ligikaudu kümme aastat. Töö noortega on pakkunud väljakutseid, arenemisvõimalusi, nõudnud pühendumist. Suur väärtus on oskus raskustele vastu seista ning näha probleemides, mida saab loominguiliselt lahendada, väärtuslike kogemusi. Me armastame sageli kujutleda, et meil on siin elus vaja korda saata midagi suurt ja erilist ning raiskame selle suure ja erilise eesmärgi välja mõtlemiseks aega. Töö noortega on pühendumus, mida ei saa mõõta tundide ja rühmas olevate liikmete arvuga. See on aastatepikkune töö, mida sageli ei saa näidata paberil. Eesmärk pole olla mitte ainult noorte jaoks, vaid koos nendega. Arenetakse

ja kasvatakse koos noortega. Nii saavad kõik rõõmu ja energiat. Kuid kõik see on ilmselgelt võimatu üürikeste kohustuslike kokkusaamistundidega nädalas. Töö ei lõpe ka koju jõudes, sest tuleb planeerida järgmist päevade ülesandeid ja teha vajalikke ettevalmistusi. Leian, et seda kõike ei saakski vabatahtlikuna teha kui see poleks kutsumus."

♦ Mida lapsed siin veel õpivad?

"Õpetame lapsi eelkõige oma kodumaad ja kodu armastama. Riiklikel tähtpäevadel viime lilli Paistus asuva Vabadussõja mälestuskivi jalale ja süütame seal küünlad. Ka see, et igal hommikul heisatakse kooli hoovil riigilipp ja õhtul jälle langetatakse, õpetab lapsi seda lippu austama. Õpetame lapsi olema uhked oma saavutuste üle isegi siis, kui need on tulnud raskustega ning neist rõõmu tundma. Vahel läheme lihtsalt minu poole ja teeme pannkooke või õpime tegema lõket, aga eks kõige enam tahetakse ikka lasta vibu, õppida varjuma ja kaardi järgi maastikul orienteeruma."

♦ Mida tahaksite ütelda lõpetuseks?

"Kaitseliit propageerib oma erinevate tahkude kaudu järgmist mõtteviisi: kui piisavalt tahta ning selle nimel tegutseda, siis on võimalik ühiskonda enda ümber positiivselt mõjutada, suurendada sotsiaalset turvalisust, tähtsustada inimesi enda ümber – muuta maailm paremaks paigaks. Öeldakse, et vabatahtlik tegevus on see tegevus, mida sa teed, ilma et sa saaksid raha. Samas võib heategemine genereerida ka raha ja tulutoovat tulevast tööd, kuid kindlasti saame selle kaudu parema riigi ja parema ühiskonna. Minu ülesanne on täidetud, kui minu kodutütred ei eksi metsas ära, kui nad autoõnnetusse sattudes oskavad tegutseda ja abi anda, mitte ei tee ainult mobiiltelefoniga pilti, kui nad oskavad loodust hoida ning elukeskkonda säästa. Minu panus on küll piisake meres, aga kui neid piisakesi on veel ja kui ma oma eeskujuga inspireerin kedagi samasugust tööd tegema, siis saab ju olla tulemuseks ainult parem elukeskkond. Noorsootöötajana annan endast parima, et noored saaks põnevaid kogemusi ja emotsioone! Võimaldame vabatahtlike noortejuhitena seda Kaitseliidus noortele nii täna kui ka tulevikus. Tehkem oma tööd rõõmuga!"

Selline saigi meie tänane vestlus ühe tegusa noortejuhiga Anne Sepikuga, kellele kodutütarde 58. aastapäeva aktusel 25.03.2017 Tallinnas annetakse hõbesõlega teeneterist.

Intervjuu viis läbi ja Annega vestles

Ants Kalam,

Kaitseliidu Sakala maleva Karksi malevkonna teavituspealik

Suurpuhastus kodudes ja pakendikonteinerites

Viljandi valla territooriumil asuvate avalikult kasutatavate sekundaarsete jäätmete kogumiseks mõeldud konteinerid on alatasa ületäitunud. Pakendite kogumise eest vastutav Eesti Pakendiringlus või Tootjavastutusorganisatsioon aga keelduvad lisakonteinerite paigaldamisest. Miks?

Põhjus ikka meis endis, meie kuulekuses ja maailma asjade mõistmises.

Valla territooriumil asuvad segapakendi ja paberpakendi konteinerid sisaldavad iga kuu 40 % ulatuses segaolmejäätmeid ja ehitusprahiti. Vardi külas suvilarajooni konteiner, Uusna küla konteinerid, Viiratsi aleviku konteinerid ja Päre küla ning ka Paistu küla konteinerid on alatasa pungil kellegi rõivaesemetest, jalatsitest, elektroonikaromudest, ehitusjäätmetest nagu redelid, plaadijäägid jms. Sellistel juhtudel tuleb vallavalitsusel maksta suurte konteinerite tühjenduse eest segaolmejäätmete hinnakirja alusel. Mis tähendab, et kulutame palju sinna, kuhu ei peaks. Seda raha võiksime kasutada hoopis paremate hüvede tarvis – näiteks võimaldada meie valla kodanikele paremaid teenuseid, keskkonda ja tingimusi. Avalikuks kasutamiseks mõeldud konteineritel on väga täpsed juhised selle kohta, mida sinna tohib sisse panna. **Pakendikonteinerisse võib panna eri liiki pakendeid ja ainult puhtal kujul.**

Taaskasutatavate jäätmete kogumiseks mõeldud konteineri kasutamise teine levinud viga on asjaolu, et konteinerisse viidavad jäätmed ei ole puhtad, kuivad. Väga paljud inimesed sorteerivad jäätmeid - koguvad taaskasutamiseks mõeldud pakendeid eraldi, pesevad neid ja ikka selleks, et need taaskasutusse suunata. Valed jäätmed ja mustad pakendid muudavad aga terve konteineri taaskasutuskõlbmatuks. Seda võib nimetada aja ja ressursi raiskamiseks.

Inimene on üldiselt õpivõimeline. Ajapikku peaksime muutuma keskkonnateadlikumaks ja harjumata järjest enam sorteerimisega ja selle vajalikkusega ning sellest saadavat kasu mõistma. Aeg muudab inimest ja keskkonda. Elame ju ületootmise ja liigse pakendamise ajastul, pakendil on mitu funktsiooni – kauba turustamine ja kaitsmine, käsitsemine, ja kättetoimetamine. Pakend kaitseb kaupa teekonnal tootjast tarbijani, aitab säilitada toote omadusi, võimaldab kaupa majanduslikult otstarbekalt vedada ja ladustada ning lihtsustab kauba käsitsemist. On hädavajalik, et me koguksime pakendeid segaolmejäätmetest eraldi kuna igapäevaselt tekivad pakendikogus ka koduses majapidamises on märkimisväärt. Teadvustagem kõik seda!

Sorteerimist võiks alustada lihtsalt ja algusest: sorteerida olmejäätmetest välja paber ja papp, pakendid, biolagunevad jäätmed ja ohtlikud jäätmed.

Mida me jäätmete liigiti kogumisega võidame?

Me võidame puhtama keskkonna. Igast tootest saab kunagi jääde ja jäätmeks muutunud toode asendatakse uuega. Samas enamiku toodete tootmisel on võimalik kasutada vanade toodete materjale või neist saadud energiat, mis läbi jõuab prügilasse vähem jäätmeid ja uue tooraine saamiseks koormatakse keskkonda vähem.

Oluline põhjus jäätmete liigiti kogumiseks on ka nende ohtlikkus. Ohtlikud jäätmed võivad reostada õhku, pinnast, pinna- ja põhjavett.

Kas teadsid, et 1 alumiiniumpurgi ümbertöötlemine hoiab kokku samasuguse hulga energiat, mis kulub televiisori töötamiseks kolme tunni jooksul? Kas tead, et ühe uue alumiiniumist purgi valmistamiseks kulub sama palju energiat kui 20 purgi taaskasutamisel ja et alumiiniumpurk laguneb looduses 200-500 aastat?

Ühe tonni vanapaberi ümbertöötlemine aitab päästa 17 puud ning hoida kokku 1400 liitrit kütust, 4000 kilovatti elektrit ja ühe 26 000 liitri vee?

Plastmassi ümbertöötlemine võtab ligi 70% vähem energiat kui uue valmistamine. Klaasi ümbertöötlemisel tekib 20% vähem õhu ning 50% vähem vee saastet kui selle uuena valmistamisel. 1 tonni kilekottide taaskasutamine/ või ümbertöötlemine hoiab kokku 11 barreli (s.t. umbes 1700 liitri) kütuse jagu energiat.

Pakendid ja nendest tekkivad jäätmed on jäätmemahu suurenemise üks olulisi tegureid. Näiteks moodustavad pakendijäätmed ligikaudu 30% olmejäätmete kogumassist (mahuliselt isegi kuni 60%).

Meil kõigil tekib jäätmeid ja mida paremini meil läheb majanduslikus mõttes, seda rohkem neid tekib.

Veelkord mida ja kuidas?

Biolagunevad toidujäätmed kinnises kompostis komposteerimiseks: Liha- ja kalajäätmed, köögi- ja puuviljad, köögi- ja puuviljade koorimisjäätmed, leib, sai, pool-

fabrikaadid, pagaritooted ja kondiitritooted, juustud, või ja margariin ning muud tahked toidujäätmed, majapidamis- ja pabersalvrätid, kohvipaks, paberfiltrid, teepakid, toataimed ja lõikelilled.

Aia ja haljastusjäätmed lahtises kompostikastis komposteerimiseks.

Paberi ja papipakendi konteinerisse on lubatud panna eelkõige kokupressitud pappkaste ja -karpe, paberkotte ja muid papist kartongist puhtaid pakendeid, ajalehti ja vanu kaanteta raamatuid.

Ei ole lubatud panna määrdunud, vettinud, kiletatud ning märga paberit ja pappi, fooliumi, kommipaberit ning muude toiduainete pakendit nagu näiteks või, kohupiim jms.

Segapakendi konteinerisse on lubatud viia: metallpurke, konservikarpe, metallkaasi ja -korke, metallist väikepakendeid, fooliumi, värvitust ja värvilisest klaasist pudeleid, purke, plastkarpe ja kanistreid, kilekotte, võikarpe, ketšupi ja majoneesi-pudeleid, jogurti ja joogitopse, kartongist piima-, mahla ja veinipakendeid, puhtaid kartong-, plastpakendeid ja krõpsupakke.

Ei ole lubatud viia: aknaklaasi, klaasvatti, vanu riideid ja jalanõusid, tühjendamata ja määrdunud pakendeid, tootega täidetud aerosoolpudeleid ja kemikaalide pakendeid, plast ja papptaldrikud.

Ohtikke jäätmeid nagu akud, vanaõlid, õlifiltrid, värvi- ja ravimijäätmed, päevalgustus-lambid jms saab tasuta ära anda Ramsi Viiratsi ja Uusna kogumispunkti, mis avatud tööpäevadel kella 9.00–16.00-ni (telefon Ramsil 520 4352, Viiratsis ja Uusnas vastavalt 435 0122 või 5301 1640 Iva).

Elektroonikaromusid võtab tasuta vastu samuti Ramsi ohtlike jäätmete kogumispunkt ja Viiratsi lähedal Iva tee 17 kogumiskonteinerisse ning Viljandi jäätmejaama, Pärnu mnt 36.

Vanad patareid saab viia kogumiskastidesse, mis asuvad kauplustes ja elektroonikapoodides, samuti Viljandi Vallamajas.

Karin Saar,
keskkonnaspetsialist

KALLID EMAD JA VANAEEMAD PEREDEGA!

Ollete oodanud

Paistab rahvamaja

EMADEPÄEVA KONSERTILE 12.05

17.00

Teile esinevad RAHVAMAJA LAULULARSED

Konsert, kohvilaud

Üritus on tasuta

Ei hõbedat, ei kulda?

Igal aastal aprillikuu esimesel pühapäeval tähistatakse ülemaailmselt geoloogide päeva.

Selle puhul on sobilik teema meie maavarad. Mõeldes meie maapõue rikkustele, räägime ikka kas meie tähtsaimast maavarast põlevkivist, soodes leiduvast turbast, meres settinud mudast, maismaal leiduvast liivast, kruusast või paekivist. Metallidest tavaliselt juttu ei tule. Ja seda ka õigustatult, sest maakide kaevandamist Eestis ei toimu.

Veel 300-400 aastat tagasi sulatasid eestlased siin-seal soistel aladel leidunud soomaagist rauda. Teada on umbes 40 endisaegset rauasulatuskohta. Soomaak ja puusüsi laoti vaheldumisi savist seintega ahju, kaeti saviga ja põletati umbes 1000 kraadi juures kolm ööpäeva järjest. Meie esivanematele oli maak esmatähtis, see andis võimaluse tööriistu, relvi jms. se pistada.

Siiski leidub meil mitmesaja meetri sügavusel ka tõelist rauamaaki.

Ida-Virumaal paiknev raudkvartsit on magnetiidist ja kvartsist koosnev moondekivim – kõige levinum rauamaak maailmas. Jõhvi raudkvartsidi uuringute algus ulatub tagasi aastasse 1931, mil Eesti Vabariigis alustati esimest üle-eestilist magnetomeetrilist kaardistamist, et välja selgitada magnetkompassi häirealad. Suurim anomaalia leiti Jõhvist veidi kirdes. Kümneni lõpus puuriti piirkonda kaks tolle aja inseneriteaduse tippsaavutuseks peetud puurauku – 505 ja 721 m sügavused. Esmakordselt avanes võimalus rauamaaki uurida. Proovid näitasid, et maagis oli rauda keskmiselt rohkem kui 30% ja lisaks sisaldas see vaske, kroomi, koobaltit jt metalle.

On arvatud, et kuni 1000 meetri sügavuseni võib meie maapõues leiduda üle 1,5 miljardi tonni rauda. Raua lasumissügavust arvestades ei ole tasuv seda nii sügavalt maapõuest kaevandada. Asja muudaks majanduslikult mõistlikuks vaid

Magnetiitkvartsit 1986. aastal puuritud Jõhvi puuraugus 320 m sügavuselt

Allikas: <http://www.ut.ee/BGGM/maavara/rauamaak.html>

kaasnevate metallide esinemine ja kaevandamine.

Rauamaak pole aga meie ainus metall. Oobulusliivakivi ehk fosforiit, mis on tekkinud üle 400 miljoni aasta tagasi mere põhja settinud käsijalgsete kodadest, võib lisaks fosforile sisaldada ka haruldasi muldmetalle nagu näiteks keeruliste nimedega lantaani, tseeriumi ja neodüüniiumi.

Mõningaid metalle leidub ka meie mudakivis ehk graptoliitargilliidis, mis on oma olemuselt madala väärtusega põlevkivi. Kivim sisaldab nii uraani, vanaadiumi, tsinki kui molübdeeni. Nõukogude Liidu salatehastes Sillamäel toodeti eelmise sajandi keskpaigas sellest maavarast ligi 22,5 tonni puhast uraani. Ka mudakivi kaevandamine on täna välistatud, sest pole täit selgust graptoliitargilliidi geoloogia osas ega ka võimalikke metalle eraldavate tehnoloogiate osas. Lisaks kaasneb kivimi maapinnalähedase paiknemisega Põhja-Eesti klindipiirkonnas keskkonnoht kaevandamisel – mudakivis lagunev

uraan genereerib radooni ning heades lagunemistingimustes eralduvad kahjulikud metallid.

Praegu puuduvad geoloogidel veel täpsemad andmed ja teadmised eelnimetatud maavarade kaevandamise kohta. Ülikoolid on aga maavarauuringuid tõsiselt võtmas. Näiteks lõi Tartu ülikool 2016. aasta alguses maapõueressursside arenduskeskuse MAREK (<http://marek.ut.ee/>) eesmärgiga toetada maapõueressursside uuringuid.

Sellegipoolest – kas me üldse peaksime meie maapõues leiduvaid metalle kaevandama, kui tänapäeva tootmis- ja tarbimisühiskonnas on metallide taaskasutuse toimiv süsteem olemas?

Artikli koostaja:

Krista Kingumets

Keskonnaameti Keskonnahariduse spetsialist

Kasutatud materjalid:

<http://www.ut.ee/BGGM/maavara/>
<http://novaator.err.ee/>

 Pesuproff

- vaipade ja pehme mööbli sügavpuhastus
- nahkmööbli puhastus ja kreemimine
- auto salongi ja istmete pesu, nahahooldus
- auto vahatamine ja poleerimine
- traktorite ja kombainide salongi puhastus

Transport Viljandi piires TASUTA!
Vajadusel teeme töid teie kodus!

Tel 5650 6121, 5331 3054
www.pesuproff.com

A P

ARVUTID & PRINTERID

ARVUTITE PARANDUS
MÜÜK, REMONT, HOOLDUS
Tel: 58 122 102
E-post: arvuti@parandus.ee

PRINTERITE PARANDUS
MÜÜK, REMONT, HOOLDUS
Tel: 53 835 121
E-post: printer@parandus.ee

Töökoda asub Viljandi Vallas, Pinskal

WWW . PARANDUS . EE

**KODUMASINATE
REMONT**

Helista: 517 9771

Sellest koogukaevust ammutasime vett nii toidutegemiseks kui ka kõrvalasuvas saunas pesemiseks, 1961

Gagarin, meri ja Kihnu saar

Peale keskkooli lõppu tahtsin minna edasi õppima Tartu Ülikooli arstiteaduskonda. Kui läksin sinna dokumente sisse viima, siis Alma Materis neid kahjuks vastu ei võetud. Keskkoolist kaasa antud iseloomustus ei sobinud. Ma ei olnud astunud komsomoli, vaid tegin hoopis vastupropagandat sellele ja keelitasin ka teisi sinna mitte astuma. Selle iseloomustuse, milles seisis, et õpilase Kikase suhtes ei peeta vajalikuks anda kõrgemat haridust NSV Liidu kõrgemates õppeasutustes, oli mulle kirjutanud Helle Randaru, kes pidevalt nõudis õppenõukogult minu koolist väljaheitmist, aga tänu direktor Karl Naanurile mind siiski välja ei visatud ning sain keskkooli lõpetatud.

Minu huvi arstiteaduse vastu tekkis juba varajases nooruses, kui seitsme aastase poisikesena sattusin jalalumurruga Viljandi haiglasse. Seal hakkasid mulle meeldima valgetes kitlites olnud arstide ja õdede heatahtlikud vestlused ja pilgud ning juba siis mõtlesin, et kui suureks saan, õpin arstiks, kes luid-konte kokku paneb. Samuti võlus mind müstiline röntgen, millega sai inimese sisse vaadata!

Kui selgus, et ma ülikooli ei pääse, tuli mõelda, mida ja kuhu edasi. Kooli mind ei tahtnud, järelikult oli vaja tööle minna. Aga kuhu? Kolhoosi ma ei tahtnud, sest kui ma kümne aastase poisina kogu suve olin karjas käinud, jäeti palk mulle lõpuks välja maksmata. Tegin siis mõn-

da aega transporttööd Uusna sovhoosis, vedasin loomi Tartu ja Valga tapamajadesse.

Mingil määral oli ka hirm Nõukogude armee ees, mis mind peagi ees ootas. Nõnda siis hakkasingi end teadlikult peitma. Korraga tuli hoopiski mõte laevale madruseks minna, aga ei teadnud, kas meri mind üldsegi tõmbab? Üks minu emapoolne vanaonu oli kaugsõidukapten ja reeder, kes sõitis kaubalaevaga Euroopa ja Ameerika vahet.

1961. aasta aprilli algul ilmus rajoonilehes "Tee Kommunismile" Tööjõu Organiseeritud Kontori kuulutus, kus kutsuti noori tööle Pärnu Kalakombinaadi vastuvõtupunktidest Kihnu, Laosse, Pootsi, Tõstamaale ja mujale. Kui juba kala, siis peab seal ka meri lähedal olema! Ja niimoodi ma siis Kihnu räimeranda sõit- singi!

Pärnu poole

Juba 10. aprillil võttis buss meid Viljandi Maavalitsuse hoone eest peale ja umbes veerandsada possi-tüdrukut alustas sõitu Pärnu poole. Uusna poistest on meelde jäänud Valeri Tuhkanen, Kaldi Käosaar, Nikolai Bõzov – kõik ei tulegi enam meelde. Veel oli tulijaid Mustlast, Viljandist, Võhmast, Suure-Jaanist ja Põltsamaalt. Põhiliselt olid seal koolidest välja heidetud ning mitte töötavad noored. Tüdrukud olid välja visatud näiteks põhjusel, et nad olid kas küüsi lakkunud, juukseid

lokitanud või kuskil klubis-rahvamajas tantsimas käinud. Poisid aga õppetööst mitte osavõtmise või alkoholi tarvitamise tõttu.

Pärnu kalasadamas pandi meid veel paariks päevaks mõni aasta varem kusa- gilt merepõhjast välja tõstetud laevavrakile. Kaadrite osakonnas uuriti meie dokumente ning kõik poisid saadeti Pärnu rajooni sõjakomissariaati ennast arvele võtma, kuna Viljandi omast oli meid juba maha võetud. Kui kõik vajalikud nõudmised olid lõpuks korda aetud, alustasime 12. aprillil 1961. aastal hommikul kella üheksa paiku mootorlaeval "Sorgu" sõitu Kihnu poole.

Teekond Kihnu

Taevas säras päike, ilm oli tuuletu – meri oli peegelsile. Mäletan, et mitte keegi meist ei olnud varem merel olnud – nii mõnedki ei olnud merd isegi näinud! Tol ajal ju "hoolitses" selle eest Nõukogude Liidu piirivalve, kelle püssitorud olid alati sihitud just oma rahva suunas! Seisime kõik püsti, imetlesime merd ja vahetasime omavahel muljeid. Vana kombe kohaselt ka sülitasime pidevalt merre ning jälgisime, kuidas see süljelärakas laevakruvi taha voogudesse kadus. Selline käitumine tähendavat merega sinasõbraks saamist.

Tunni ke hiljem tormas laeva kapten tekile, ühes käes rohelise sildiga Moskovskaja Vodka, teises käes 16-kandine

ümara suuga Stalini poolt standardiseeritud klaas ning karjus vene keeles. Paljud meist ehmatasid väga ära, eriti tüdrukud, kes vene keelest aru ei saanud. Arvati, et kätte on jõudnud viimne tund ja kohe läheb see turtsuva mootoriga “küna” põhja!

Kapteni kajuti ukse kohal oli ainult üks päästerõngas ning seegi kinni seotud. Arvatavasti ikka sellepärast, et keegi seda pihta ei paneks. Mõned poisid jooksid seda kohe lahti kangutama. Tüdrukud jälle palusid, et rõngas neile antaks – nemad tahavad veel oma ema ja kodu näha! Mõni hirmunum aga tegi isegi püksid märjaks.

Kapten aga karjus: “Naš sovetski tšelovek, Juri Aleksejevitš Gagarin, pervõm živõm prisemnitsja na sovetskoi zemlje! Rebjata! Hurraa! Hurraa! Hurraa!” Meie karjusime siis ka kaasa. Ja millise efektse liigutusega sikutas see vana vilunud merehant hammastega pudelilt korgi pealt ära ning sülitas selle merre, omal nägu ees nagu 1945. aasta võiduparadiil Moskvast. Seejärel valas ta klaasi täis, kallutas pea kuklasse, nii et furaškagi maha kukkus ja viskas klaasitäie viina paari lonksuga kõrist alla! Siis täitis ta selle uuesti ning lasi toostiga “Za Jurku zdarovje!” ringi käima. Meie aga suunasime oma pilgud taevasse nagu oleks sealt kedagi või midagi näha olnud. Äkki näeme veel mingit tulejuga!

Naps kosmonaudi terviseks

Kapten ulatas klaasi esmalt minule, kuna seisin tema kõrval. Võtsin väikese suutäie ning andsin klaasi edasi. Kui ring sai täis, jõudis klaas tagasi kapteni kätte. Siis valas ta pudelist veel järele jäänud viina klaasi, heitis jälle pea paljutähendava pilguga selga ning neelas kõik korraka alla. Seejärel läks ta raadioruhvi ja keeras valjuhääldaja täisvõimsusele. Sealt tuli TASS'i teadaanne, mida luges ette Nõukogude Liidu kuldkõri Levitan, kelle eest Hitler kunagi miljon dollarit pakkus. Selle sündmuse teadet maailmale korralti veel palju kordi. Tuulevaiksel merel kõlas Levitani hääli nagu kõrgelt taeva laotusest. Oli alles sündmus! Ja oli alles hääli! Elamus missugune...!

Lõuna paiku jõudsimme Kihnu sadamasse, kust edasi läksime jalgsi keset saart oleva kiriku suunas.

Kiriku tornist paistis rist, mis näitas, et tegemist on vene õigeusuga. Kiriku kõrval oli ka tühi Kirikumõisa hoone. Seal oli palju kõrgete lagede ja stukk-krohviga viimistletud tubasid. See jättis mõisahoonel mulje küll. Veoautodega toodi järele voodipesud, tööriided, jalanõud, köögitarbed jne. Jagasime toad ära, kuhu poisid, kuhu tüdrukud. Kõik ja muud ruumid olid aga ühised. Õuel oli kooguga kaev, puukuur, saun ning peldik ja kohe üle tee oli koolimaja. Sellest meile esialgu piisas.

Kihnu õigeusukirik – üle tee Kihnu 7-klassiline kool, 1961

Kuumal suvepäeval kirikumüüri ääres pärast tööd õlut rüüpamas. Ilmar baretiga ja Nikolai. Suvi 1961

Kavalad tüdrukud

Enne Kirikumõisat tulid meile vastu kihnu neiud. Teretasime ja nad seisatasid ning küsisid kavalad näod peas: “Poisid, kas tahate kihnu tüdrukute tutte näha?”

Ehmatasime ära, mis ime piigad need küll olid?! Aga missugune poiss siis seda ei tahtnuks? Tüdrukud palusid meil korraks seljad pöörata ning mõne hetke pärast lubasid vaadata. Suure naerulagina saatel näitasid nad omal allpool naba vöililli.

Saime siis teada, et kihnu keeles tähendab “tutt” lille... Naeru kui palju, meid oli juba esimesel päeval nõ “tillist tõmmatud”!

Nõndaks, poisid – ei tasu alati neid

Tüdrukud Laine ja Liisi 56 aastat tagasi. Suvi noored daamid Kihnu kõrti ei kandnud. Kevad 1961

tüdrukuid uskuda, sest nemad on enamasti ikkagi nutikamad.

Selline oli siis minu esimene kokkupuude kosmonautikaga 56 aastat tagasi! Kuidas keegi sellesse ka ei suhtuks, oli Jurka, nagu venelased teda kutsuvad, meie lähinaaber Pihkva kubermangust, ikkagi esimene inimene, kes sealt eluga tagasi tuli! Jäägu talle igavene au ja kuulsus, mille ta on igati ära teeninud.

Kuidas aga elukene Kihnus edasi kulges, mida kõike seal tegime ja nägime, sellest juba edaspidi.

Kaunist päikeselist, lillelist, tööde- ja rõõmuderohket kevadet kõigile!

Ilmar Kikas,
Adoni

Saarepeedi suusapisik ja tahe on viinud noored koondiseni

Jüri veel koolis ei käinud, kui ta sai jõuluvana kingituseks suusad. Esimene katsetus suuskadel mäest alla lasta lõppes kukkumisega. Selle peale sai kärsitu hingega poiss vihaseks ja viskas suusad sõna otseses mõttes pöösasse. Pöösast korjas vagura olemisega noorem õde Mari suusad üles, pani omale alla ja liugles mäest alla. Õe õnnestunud liug tegi venna meele veelgi mõrumaks...

Sellisena mäletavad õde Mari Uha (18) ja vend Jüri Uha (19) esimest ühist suusakogemust. Lisaks on suusatamise pisikuga nakatunud pere noorim laps Marleen (10). Marleeni esimest suusasõitu päris täpselt vanem õde ja vend ei mäleta, aga nad on üsna kindlad, et Marleen sai peres kõige noorem suusad esimest korda alla.

Praeguseks on suuskade pöösasse lennutamine selja taga ja Jüri kuulub Eesti biathloni juunioride koondisesse ja Mari Eesti biathloni noortekoondisesse. Pere kõik kolm last treenivad Sakala Suusaklubis ja Sakala Biathloni klubis oma onu Jaan Kallak' u juhendamise all. Kuigi Jaan on kõigi kolme noore onu, ei ole noorte sõnul trennis mingit onupojapoliitikat. Jaan on võrdselt nõudlik kõigi suusatajatega. Jüri ja Mari mäletavad hästi, kuidas nad väikestena Jaani toas medalite rivi ja karikaid imetlemas käisid ja neid salamisi üle lugesid ning saadud tulemust enda medalite arvuga võrdlesid. Nüüd on

Jüri Uha esindamas Saarepeedi Kooli 5. klassis

Foto: 2 x ELMAR PÖDER

saanud medalite arvust olulisemaks Jaani kui treeneri ja ka onu sõna, sest see on see, mis Jüri ja Mari jaoks maksab.

Lisaks Jaan Kallak' ule treenib Mari lastes suusatamist treener Ants Orasson' iga.

Marleen õpib Saarepeedi Kooli 4. klassis. Ka Jaan, Jüri ja Mari alustasid kõik oma suusatamise õppimise teekonda Saarepeedi Koolist, kus nende treeneriks oli

Elmar Pöder. Oma esimese treeneri kohta, kellelt saadi suusatamises tehniline põhi ja sportlase distsipliin, on noortel öelda vaid häid sõnu: "Ta on otsekohene inimene, kelle jaoks oli oluline ennekõike see, et noored liiguksid ja teeksid sporti. Kohad võistlustel ei olnud kõige tähtsamad. Ta kiitis meid, noori, alati." Mari lisas: "Elmari jaoks oli oluline, et noorel oleks isu ja rõõmu teha trenni. Ta ei tekitanud esikohtade ootusega kunagi lapses lisapinget. Võistlustel sai käidud melu pärast. Samas me andsime võistlustel alati oma parima. Kui vaatan praegu võistlustel noori, kelle vanemad suurte ootustega oma lapsi tagant kihutavad, siis tunnen pisut kurbust. Kauaks neil noortel on sellise pinge all motivatsiooni ja jaksu sporti teha?" Senini ajavad nad Elmariga hooaja jooksul mõned korrad pikemalt juttu ja jagavad suusamuljeid.

Kuna Eesti talved on lumevaesed, tuli tihti põhikoolis pärast koolipäeva ette võtta nädalas kaks kuni kolm sõitu Otepäälle, et sealsetel radadel treenida. Sama teed tuli sõita Jüri ka veel gümnaasiumi ajal.

Trennid ja õhtused "lume otsimise" sõidud koolitööle saatustlikuks ei saanud. Õppimine ei valmistanud kummalegi suurt raskust, gümnaasiumiski said kõik vajalikud ülesanded hästi tehtud. Jüri sõnul kasutas ta tunnis 45 minutit ära maksimaalselt õppetöösse süvenedes ja kaasa mõeldes. Nii sai alati uus osa tunnis selgeks, ülesanded valmis ja kodutööna jäi teha väga vähe.

"Põhikoolis ja gümnaasiumis oli perioode, kus pidime nädalaid laagrites olema ja koolist eemal viibima. Siinkohal teen sügava kummarduse oma õpetajate-

Foto: MERET ANSON

Perekond Uha kolm "suusalast" Mari, Marleen ja Jüri Saarepeedi Kooli suusabaasis

Mari Uha esindamas Saarepeedi Kooli 4. klassis

le, kes olid mõistvad ja paindlikud, jagades individuaalseid ülesandeid. Näiteks minu füüsikaõpetaja Vahur Pohlasalu oli väga muhe mees, kes hindas õpilaste töökust ja arengut,” räägib Jüri.

Maril on õnneks seoses Audentese koolis õppimisega elu pisut kergem, sest koolis on nädalakavas treenimise ja õppimise aeg paika pandud.

Küsimuse peale, kas hirm väikesest maakoolist gümnaasiumisse õppima minna ka noori heidutas, muigavad mõlemad noored. “Alguses kartsin, et mul läheb raskeks. Hiljem aga selgus, et oli aineid, kus oli mul teistega võrreldes edumaa ja ma aitasin teistel õppida ja oli ka aineid, milles pidin ise rohkem pingutama,” selgitas Jüri. “Minu arvates on õppimine igapähe endas kinni. Mul ei olnud suurde kooli ülemineku raske. Jõuan kenasti õppida ja saan oma põhiharidusega hästi hakkama.”

Nii Mari kui ka Jüri lõpetasid Saarepeedi Kooli kiituskirjaga. Hetkel õpib Mari viimast aastat Audentese Spordigümnaasiumis Otepääl. Temalgi on lootust lõpetada gümnaasium hõbemedalliga. Jüri lõpetas Viljandi Gümnaasiumi hõbemedalliga eelmisel kevadel ja õpib Tallinna Tehnikaülikoolis esimesel kursusel mehhatroonikak.

Kui põhikoolis oli Jüri eakaaslaste seas peamine sihtmärk oma klassivend, siis nüüd, olles viimast aastat juunioride koondises, tuleb tal võrrelda ennast Eesti biathloni koondise meestega ning hinnata oma võimeid ja vormi nende omaga, sest järgmisest aastast tuleb tal nendega mõõtu võtta hakkama.

Kindla konkurendi silmapiiril hoidmine on heaks motivaatoriks. Mari ja Jüri arvates ongi Eesti suusatamise üheks kirsitunelaks just konkurentsi puudumine. “Me kõik tahame ja me kõik treenime, aga ikka on eestlaste tulemused teiste koondistega võrreldes keskpärased. Näiteks Eesti meistrivõistlustel on stardis u 25 meest. Norra meistrivõistlustel on stardis üle 400 mehe. Muidugi koosneb suusatamine väikestest nüanssidest. Tulemus ei sõltu ainult trennist. Arvan, et

me, eestlased, alahindame teatud aspekte, mis meie tulemustele saatuslikuks saavad,” selgitas Jüri.

Kuigi õde ja vend tasakesi ka omavahel tulemusi võrdlevad ja mõõtu võtavad, siis päris võistlusolukorras ollakse üksteisele ikka toeks ja julgustajaks. Mari tunnistab, et kahe treeneri käe all treenides, tekib mõnikord olukord, kus üks treener soovib üht ja teine teist. Siis on ikka vend see, kellega saab nõu pidada ja mõtteid vahetada. Marleen ütleb naljatledes, et tema tahaks saada Marist paremaks. Jürist ei soovi, sest ta on liiga hea.

Kindlasti peavad mõlemad noored oluliseks tööd oma vaimse poolega. Kui koolis on olnud raske nädal, siis annab see ka võistlusrajal tunda. Keha ja vaim ei saa eraldi töötada. Nii saab mõttetööga aidata oma tulemusi parandada, kuid kahjuks ka halvemaks muuta.

Maril on enim mees oma esimene segateate laskesuusatamise võistlus. See oli Rootsi meistrivõistlustel, kus ta oli Eesti tugevaimas meeskonnas ja talle anti sõita esimene vahetus. Kuna tal tuli anda teade üle väga heale ja täpse käega laskjale Regiina Ojale, siis tundis Mari suurt pinget ja vastustust anda suusatamises endast maksimum, et ta saaks teatevahetuse anda üle konkurentidest enne. See mõte tiksus tal peas iga suusatõuke ajal. Suure pingutuse tulemusena suutis Mari esimesena teate üle anda. Lõppkokkuvõttes saavutas Eesti I koha.

Kui põhikoolis käisid õde ja vend võistlemas melu pärast, siis nüüd on saanud olulisemaks tulemused. Senistest tulemustest hindab Jüri enim Eesti meistrivõistluste murdmaa teate sprindi III kohta, mille ta võitis koos Ott-Jaanus Heile'ga. “Me võistlesime endast 2.-3. aastat vanemate meestega. Me andisime Ott'iga mõlemad endast kõik ja rohkemgi veel. Kogu võistlus oli tasavägine ja komas koht oli meie jaoks üle ootuste tulemus, mis kaalus üles mõnel teisel võistlusel saavutatud kulla.”

Treener ütleb noorte kohta järgmist: “Nad on tublid ja mõtleavad alati kaasa, kuigi vahel on põikpäised. Just selles osas, mis suusatamise tehnikasse puutub. Hea on see, et mõlemad on realistid ja anavad endale aru oma füüsilise vormi hetkeseisust ja oma tegelike võimete piirist.”

Noored on käinud treenimas ja võistlemas ka Soome, Rootsi, Itaalia, Austria, Tšehhi ja Lichtensteini lumel. Suusavarustus, laagrid, transport - kõik on väga suur kulu. Treeneri sõnul “maksab” üks suusataja klubile umbes 2000 eurot aastas. Mari ja Jüri sõnul oli põhikoolis vanematel raske koorem kanda ja nad on selle eest oma vanematele väga tänulikud. Praeguseks on Maril ja Jüri isiklikuks sponsoriks Hõõvelliist Eesti ning klubile on öla alla pannud Roadservice. “Olen ka ise suvel ja sügisel enne hooaja algust tööga varustuse jaoks raha teeninud,” sõnas Jüri.

Kuidas tundub tänapäeva põhikooli

Jüri ja Mari Uha tulemused 2016-2017 hooajal

MARI UHA

Murdmaasuusatamises:

Eesti Meistrivõistlused, Suusavahetusega sõit 7 koht
Teatesprint klassika 3 koht

Swedbank/Hawaii noortesari,

Pannjärvel I etapp 5km V 2 koht
Jõulumäel II etapp Sprint V 1 koht

Laskesuusatamine:

Eesti Meistrivõistlused, Sprint 3 koht
Jälitussõit 3 koht
Individuaal 1 koht
Ühistart 1 koht

Noorte Maailmameistrivõistlused,

Individuaal 39 koht
Sprint 56 koht
Jälitussõit 46 koht

Rootsi Meistrivõistlused,

Sprint 6 koht
Jälitussõit 6 koht

JÜRI UHA

Murdmaasuusatamine:

Swedbank/Hawaii noortesari, Pannjärvel I etapp 10 km V 4 koht
Jõulumäel II etapp Sprint V 4 koht

Laskesuusatamine:

Eesti Meistrivõistlused, sprint 4 koht
jälitussõit 4 koht
individuaal 2 koht
ühisstart 2 koht
Euroopa juunioride Meistrivõistlused, Individuaal 79 koht
Rootsi Meistrivõistlused, sprint 3 koht
jälitussõit 3 koht

noore elu Jüri ja Marile võrreldes enda noorusega? Kas noored on nüüd teissugused?

“Jaa!” kinnitavad Mari ja Jüri ühest suust. “Meie mängisime õues ukakat ja jalkat kuni pimedani. Sõbrad läksid koju viimase bussiga ja ema tuli pimedada hakul meid õue otsima. Me tahtsime õue minna, sest meil oli kellega õue minna. Nüüd on igapähe oma kodus nutiseadme taga ega püüagi koos teistega mingit tegevust või mängu välja mõelda. Ära on kadunud inimeste koosolemine, koostegemine.”

Jüri ja Mari soovivad noortele minna õue, hingata värsket õhku, liikuda, mängida ja teha väikseid veme. “On okei olla teistsugune ja öelda eakaaslastele, kes pidutsema kutsuvad “ei” ning ajada oma asja. Kui on tahe, on võimalik teha oma ala hästi ja ka õppida hästi! Kõik on endas kinni.” usuvad õde ja vend.

Nagu ütleb treener Ants Orasson: “Jõudu ja jaksu ja töökust!”

Saarepeedi Kooli vilistlaste mõtted
pani kirja

Meret Anson,

Saarepeedi Kooli huvijuht ja sekretär

Udusõlg mustlastantsuga Loometantsul Kaarli rahvamajas

Tegusad rahvamaja kollektiivid maakonnas

Kui veebruar möödus Saarepeedi rahvamajas külalisi võõrustades, siis märtsis käisime ise külas.

12. märtsil toimus show- ja loometantsijate kokkusaamine Kaarli rahvamajas. Kohaletulnuid kollektiive oli kokku seitse. Viljandi vallast osalesid Udusõlg Saarepeedilt ja Rõõmusõõr Uusnast. Tore oli näha seekord segarühmi, kellele loometants oli meeldima hakanud. Kes korra on käinud, see ei pea kahetsema, sest esinemiskavad on huvitavad ja paistsid silma teatraalsuse poolest.

Tantsulise õhtupooliku lõpetas tantsubänd K-2. Tantsupõrand oli tantsijatest pungil. Kõigepealt tantsiti laval teistele, siis oma lõbuks veel ja veel.

25. märtsil oodati aga maakonna rahvamuusikuid Karksi Kultuurikeskusesse. Sellist uhket pidulauaga vastuvõttu ei olegi varem kogenud. Aitäh, Kai Kannistule!

Maakonnas on kapelle ja rahvamuusikaga tegelejaid vähe. Toredaks lisajõuks olid Tõrvast pärit rahvamuusikud. Viljandi maakonnast olid esindatud Saarepeedi, Kolga-Jaani, Piliistvere ja Karksi rahvamuusikud. Esmakordselt astusid üles Karksi Kultuurikeskuse pillinaised, kus mängisid oma maja töötajad ning Lilli rahvamuusikud.

Ühiselt harjutati 29. aprilli öötantsupeo lugusid, kus maakonna ühendorkester mängib tantsijatele esmakordselt. Öötantsupeo peakorraldajad Ave Alvre ja

Kertu Alvre jagasid muusikutele omapoolseid juhiseid.

Kuna oli ka maarjapäev ehk naistepühä, siis õhtu juhtimise eest kandis hoolt kõrtsiemandaks kehastunud Kairi Leivo. Kui ühendorkestriga lood ette kantud, oli võimalus kõigil rahvamuusikutel eraldi esineda.

Toreda elamuse pakkus pärast ametliku osa läbi saamist Julius Vilumets, kes võttis laval lõotsaga pilliloo üles ja saali teises nurgas hakati talle kaasa mängima. Muusikud aina liitusid ja pillilugu kasvas üha võimsamaks. Rahvas nautis ja tantsis ilusa rahvamuusika saatel.

Ilusat kevadet!

Ille Mirka

Saarepeedi rahvamaja juhataja

Lepatriinud Viiratsi raamatukogus

Märtsikuu viimasel nädalal otsustasime "Lepatriinude" rühmaga külastada Viiratsi raamatukogu. Raamatukogutöötaja Kaiaga oli eelnev kokkulepe, et soovime lastega tutvuda muinasjuturaamatutega, kus oleks sarnaseid tegelasi kolm ja enam. Avastasime, et selliseid muinasjutte leidub raamatukogus üsna palju. Väljavalituist soovisid lapsed kuulda tuttavat muinasjuttu "Hunt ja seitse kitsetalle" ning naljakat muinasjuttu "Eide-Taadi kolm soovi". Kai ettelugemist kuulati vaikselt ja huviga.

Pärast muinasjuttude kuulamist oli lastel põnev kõndida kõrgete raamaturiulite vahel olevates koridorides ja näha erinevate suuruste ja kujudega raamatuid nii lastele kui täiskasvanutele. Lapsed said teada ka seda, kuidas raamatukogust raamatuid koju laenutada. Üheskoos laenutasime rühma mõned raamatud vaatamiseks ja lugemiseks.

Lastele meeldis väga raamatukogus käia.

Aitäh Viiratsi raamatukogule, kes las-

teaialapsed alati rõõmuga vastu võtavad.

**Lepatriinude rühm
Viiratsi lastead Rüblik**

Omaloominguvõistlus Paistu koolis

Kauni kombe kohaselt toimus emakeelepäeval, 14. märtsil, Paistu Koolis aktus, kus leidsid tunnustamist ka kooli omaloomingukonkursil esile tõusnud noored autorid.

Seekordne omaloomingukonkurss oli varasemast viljakam ning žürii auliige, Paistu raamatukogu juhataja Vivika Virgu, tõstis esile võidutööde muljetavaldavalt head taset. Teised žürii liikmed, õpetajad Koidu Vaks, Triin Vaiksoo, Helle Leppik ja direktor Merike Kald, leidsid samuti, et aasta-aastalt laekub võistlusele järjest huvitavamaid tekste.

Ka žanriliselt olid loomingulised katsetused väga eriomelised, ehkki proosatekste oli luuletustega võrreldes oluliselt rohkem. Vanemate klasside õpilased esinesid ka mahukate ning psühholoogiliselt huvitavate jutustustega.

Seekord tõstis žürii esile järgmised noored autorid ja nende tööd:

Eripreemia "Esimene jutuproov" LASTEIAIALASTELE

1. Uku Koppel

2. Kardo Kangur
3. Meribell Luik

NOOREM VANUSEASTE (1.-3. kl)

1. Jutuke "Võlumaa" – Hanna Liisa Põdra
2. Jutuke "Minu sõbra supervõimed" – Tauri Põdra
3. jutuke "Sõber" – Tarmo Tamm

KESKMINE VANUSEASTE (4.-6. kl)

1. Kärttu Põrk jutustus "Salapärase mees"
2. Jarmo Malmre "Muinasjutt Jussist ja õelast printsessist"
3. Gert Taim "Muinasjutt pinalist"

VANEM VANUSEASTE (7.-9. kl)

1. Triinu Orav luuletus "Mahajäetud linn", jutustused "Läbi lapse süütute silmade" ja "Mäng peeglitega"
2. Agnes Abermann jutustus "Neetud järv"
3. Elin Anijärv muinasjutt "Headus ja kurjus"

Aktusel loeti võidutööd (pikemate tekstide puhul katkendid) kogu kooliperele ette ning hiljem sai tekstiparemi-kuga tutvuda ka stendi vahendusel kooli saalis.

Helle Leppik,

Paistu Kooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja

MAHAJÄETUD LINN

"Tule, kutsun sind koju,
enda südamesse, mahajäetud linna,
kuid enne luba –
sealt ära ei tohi sa minna."

Haarasid mu käest ja tulid
ja vandusid, et ei lahku.
Näitasin sulle unustatud paika,
enda iga varju, iga tahku.

Kuid jätsid mu üksi mu kadunud linna
ja miski pole nii nagu varem.
Olen lõksus enda surnud südames
ja äkki ongi nii parem.

Triinu Orav, 8. klass

Kasside-koerte marutaudivastane vaktsineerimine on kohustuslik ning vajalik

Sellel kevadel täitub Eestil neli aastat ametlikult marutaudivabaks riigiks saamisest. Hoolimata sellest, et tegu on hea uudisega, on olukorral ka oma varjukül.

Viimaste aastate riiklik lemmikloomade vaktsineerimise statistika kõneleb üsna selgelt, et loomaomanikud on pannud võrdumärgi riigi marutaudivabaduse ning võimaluse vahele jätta oma lemmikloom marutaudi vastu vaktsineerimata. Loomatauditõrje seaduse kohaselt on omanikul kohustus lasta oma lemmikloomale regulaarselt teha marutaudivastane vaktsiinist. See seadusepügal ei ole ajale jalgu jäänud.

Kahjuks ei ole nakkushaiguse vabadus kunagi miski, mis on iseenesestmõistetav. Eriti vähepüsivaks võib osutuda eeldus jääda sellest surmavaimast nakkushaigusest kestvalt puutumata põhjusel, et marutaudi võivad nakatada kõik loomaliigid. Lisaks tuleb arvestada, et haigustekitaja põhiliseks laialikandjateks Euroopa regioonis on metsloomad, täpsemalt rebased ja kährikud, kellel pole riigipiirist sooja ega külma. Eesti vahetus naaberriigis, Venemaal, on haigustekitaja laialt levinud. Marutaudist põhjustatud surmajuhtumid on piiri taga loomade hulgas tavapärased ning surmajuhtumid inimeste hulgas ei ole haruldased.

Globaliseerivas maailmas reisivad inimesed pidevalt ühest riigist teise, sealhulgas ka loomaomanikud, kes reisivad koos lemmikloomadega. Harvad ei olu-

korrad, kus lemmikloom võetakse endale kas plaanitult või vahel ka spontaanselt võõrast riigist. Nõuetekohaselt marutaudi vastu vaktsineerimata ning haigestunud lemmikloomaga on samuti võimalik haigus pikkade vahemaade tagant Eestisse sisse tuua ning seda on mitmes riigis ka juhtunud. Marutaud on haigus, mis on endiselt kõikidel mandritel levinud, nakkusest on puutumata vaid Austraalia. Seega tegelikkuses on meie riigi marutaudivabadus väga habras.

Marutaud on nakkusohtlik ning ühtviisi surmav nii inimestele kui loomadele. Haigusesse nakatutakse peamiselt haige looma hammustuse tagajärjel, kui sülg satub haava. Viiruse ülekande võib toimuda ka siis, kui haige looma sülg satub silma, ninna, suhu või värskele haavale. Nakatunud loom võib ise veel silmnähtavalt haige olemata nakatada suurt hulka inimesi või loomi, sest looma sülg võib haigust põhjustav viirus esineda üldjuhul 4 kuni 10, vahel isegi kuni kaks nädalat enne, kui haigusnähud ilmnevad. Maailmas sureb iga päev sadu inimesi marutaudi, kusjuures ~95% juhtudest saadi nakkus koeralt.

Seega on näiliselt lihtne otsus – ma jätan oma lemmikloom marutaudi vastu vaktsineerimata – seotud väga suure riskiga. Kuigi riik vaktsineerib ohustatud piirialadel metsloomi regulaarselt marutaudi vastu ning jälgib lemmikloomade liikumist, on need meetmed eelkõige suunatud haiguse ennetamiseks riiklikul

tasandil. Oma lemmikloom, lemmikuga kokkupuutuvaid lähedasi ning tuttavaid, samuti kõik teisi inimesi ja loomi saab otsesest marutaudiohust säästa siiski vaid iga loomaomanik ise. Marutaud on küll surmav, aga täiel määral ennetatav. Haiguse ärahoidmiseks ei ole vaja teha muud, kui pöörduda loomaarsti poole ning lasta vähemalt kord kahe aasta jooksul kass või koer marutaudi vastu vaktsineerida.

Marutaud on 99,9% surmav, kuid 100% ennetatav.

- Vaktsineerimine on ainus kaitse marutaudi vastu!
- Vaktsineeri oma koera ja kassi regulaarselt marutaudi vastu. Tee seda vähemalt üks kord kahe aasta jooksul!
- Ära lase oma loomi hulkuma!
- Väldi kokkupuuteid võõraste kodu- ja metsloomadega.
- Õpeta lastele, et võõraid kodu- ja metsloomi ei tohi puutuda, isegi kui nad näivad sõbralikud.
- Kui sinu lemmikloom saab pureda, siis teavita sellest loomaarsti.
- Kui saad hammustada, pöördu kiiresti traumapunkti või perearsti poole.
- Lemmikloomaga reisimisel järgi loomade reisimise reegleid.

Enel Niin,

Veterinaar- ja Toiduameti marutaudivastase vaktsineerimise projektijuht

Paistu kooli teatripäev eesti kirjandusega

Nagu tavaks saanud, tähistas Paistu Kooli pere ka sel aastal teatrikuud näidendite päevaga, kus eranditult kõik õpilased said lavale astuda ning hulk õpetajaid niisamuti.

Igal aastal on teatripäeva tervikuks liitunud ühine teema või autor, seekord oli tähelepanu keskmes eesti kirjandus. Eriline kummardus tehti Henno Käole ja Oskar Lutsule, kes tähistanuksid sel aastal juubelit.

Teatrimaratonist võtsid osa ka Paistu lasteaia lapsed, Piilupartide rühm mängis kõigile värvikalt ette Ellen Niidu "Rongisõidu" ja Päikeseratta rühm Eno Raua loo hiirest, kassist ja kõrvitsast.

Algklasside õpilased elustasid oma õpetajate Koidu Vaksa ja Triin Vaiksoo käe all Henno Käo "Väikese sabatähe" ja lindude laulujagamise loo, lavale jõudsid ka "Peebu ja sõnade" kõnekäänud ja kilplaste nõukoja ehitamine. Värvikaid tegelasi jagus igasse näidendisse kuhjaga, heliefekte ja nukuteatri elemente kasutati samuti.

5.–9. klasside õpilased võtsid ette Lutsu "Kevade". Möödub ju selle esmailumismisest 105 aastat. Kui palju põlvkondi on selle raamatuga üles kasvanud! Nii saigi iga klass mängida mõnd stseeni armastatud kooliloost.

6.–7. klassi ühisetteastes jõudis Arno isaga koolimajja ja Toots lasi sauna akna puruks, 5. klassi katkendis saabus kooli Imelik, Toots läks Tali pruudiga tantsima ning Kiirel kadusid saapanööbid. 8. klassi lavaloo otsis Kiir oma vennale nime ja toimusid ristsed (ilma Lati Patsita!) ning 9. klassi Toots jagas koolilõpu eel laiali oma varanduse. Nii sai väike ring raamatule peale ning Tootse-Teelesid-Imelikke-Arnosid oli igas klassis, igaüks oma nägu ja tegu.

Õpetajad üllatasid publikut seekord

Päikeseratta rühma näidend kassist, hiirest ja kõrvitsast

Toots ja Kiir kauplevad õunte üle

Toots, Arno ja klassikaaslased

katkendiga "Nukitsamehest" ning nii Ita ja Kusti kui Metsamoori värvikas pere võeti laste poolt rõõmsa üllatusega vastu.

Oli taas kord lõbus ja rutiinist raputav koolipäev. Õpilased tõesti ootavad seda igal aastal, ehkki esinemisele eelnevad

pikad prooviperioodid, kostüümiotsingud ja tekstiõppimised. Aplaus ja ühise tegemise rõõm on tasuks.

Helle Leppik,
Paistu Kooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja

APRILL ON NALJAKUU

Tasuta ühistransport igasse külla

Teatavasti kavatakse valitsuse poolt rakendada lähiaastatel tasuta transporti maakondades, mis on igati kiiduväärt mõte. Näiteks on ühistransport Tallinna inimestele juba aastaid tasuta. See asjaolu ajendaski ka Viljandi vallajuhte tegutsema.

Nii otsustas Viljandi vallavolikogu mitte jääda ootama riigi poolset initsiatiivi, vaid rakendada tasuta transporditeenus koheselt. Tasuta transpordi süsteemi rakendamisele on eelnenud pingeline eeltöö. Ametnikud on käinud Tallinna süsteemiga tutvumas. Kooskõlastused on enamuses saadud ja ülejäänud on kooskõlastatuse seisukohalt allkirjaküpsed. Maanteeametiga on kooskõlastatud liikumiskiirus, marsruudid, keskkonnaametiga võimalikud tekkivad veeteenuse jäätmelahendused. Tasuta transpordi rakendamisega tabatakse mitu kärbest korraga. Toimitakse heade kavatsuste kokkuleppe alusel. Suureneb keskkonnasäästlikke lahendusi kasutavate inimeste arv. Paraneb ettevõtluskeskkond. Ilm on parem.

Kõige keskkonnasõbralikumaks, jätkusuutlikumaks ja taastuvenergialahendusi arvestavamaks tunnistati hobustransport. Valla territooriumil asuvad mitmed hobusekasvatajad - Sammuli, Heimtali, Nuiamägi - kes on meelsasti nõus andma hobuseid inimeste teenistusse mõistliku tasu eest. Probleemiks on ainult veel jäänud see, kui vanasid hobuseid kasutada. Noored hobused pidavat liiga äkilised olema, samas vanad hobused jällegi liiga loiud. Raamatupidamise seisukohalt on taaskasutusse võetav süsteem aga lihtne ja arusaadav. Üks hobune - üks hobujõud. On mõeldud ka kaasaegse tehnika kasutusele. Igale hobuveokile on paigaldatud GPS süsteem ja WIFI kasutamise võimalus.

Igas vähemalt 15 elanikuga kohas avatakse hobujaam. Vallas on ligi poolsada asumit - küla. Vallas on 8 lasteaeda ja 6 kooli. Hobustransporti saab edukalt kasutada laste toimetamiseks haridustemplitesse ja nende maailmavaate looduslähedasemaks kasvatamisel - avaneb sõidu keskel ju lastele ja saatjatele ehe looduskeskkond. Kindlasti rõõmustavad ka valla põllumehed ja rohumaade omanikud. Taas leitakse rohustikule tarbija ja hea rammus hobusesõnnik väetab maad.

Mõni sõna ka rahastusest. Aastatel 2017-2020 on finantseerimine 100% tagatud. Raha tuleb riigi poolt valdade ühinemise fondist. Järgmise nelja aastase perioodi kestel kavatakse taas mõne vallaga Viljandimaal ühineda - seega rahastamine on kindlustatud.

Nagu igal ettevõtmisel, peab ka tasuta transporditeenusel olema plaan B. Juhul, kui hobusekasvatajad loobuvad, siis kasutatakse veojouks eesleid. Nende omahind läbitud resikilomeetri kohta on kindlasti väiksem kui variandis A.

Tasuta hobustranspordi kasutuselvõtuga loodetakse, et tõuseb ka kodanikuaktiivsus, mis kajastub juba sätiseses valimisaktiivsuse tõusust.

Esimene tasuta sõit alustab 1. aprillil Viljandi Vabaduse väljakult. Istekohti on 12. Seisukohti vastavalt vajadusele.

Mõnusat sõitu!

Viljandi Vallavalitsus

TALGUD • TALGUD • TALGUD

VILJANDI VALLAVALITSUS OOTAB ABIKÄSI

**4. mail kell 13.00 Laidoneri alleed korrastama
Laidoneri sünnikohas Raba talu maadel**

Talgusuupisted
Talgujuht Heino Lapp

PAISTU KULTUURISELTS KUTSUB

5. mail kell 15.00 korrastama alleed ja lipuplatsi

Paistu kiriku juurde

Talgusuupisted
Talgujuht Piia Mänd

MURSI TALU PERENAINE LIINA JA VALLAVALITSUS KUTSUVA

**20. mail kell 11.00 Tänassilma külas Mursi tallu
Jaan Tõnissoni kodukohta**

Talgusupp
Talgujuht Liina Kessa

HOLSTRE PERE SELTS KUTSUB TALGUTELE

Neljapäeval, 4. mail koguneme kell 18.00

Holstre koolimaja juurde.

Korrastame järveäärsed ujumiskohad ja magasiaida ümbruse.

Talgusupp.

VIIRATSI SUVELAVA KORRASTAMINE

27. aprillil kell 17.00

Suvelava ümbruse riisumine.

Mõttetalgud talguvorstide küpsetamise juurde.

Võta kaasa reha, kindad, sõber ja hea tuju.

Talgujuht Maire Paju, tel 5342 9902

Vaata ka www.teemeara.ee, talgukood 170405014

TULE SAAREPEEDI TALGUPÄEVALE

Kogunemine 29. aprillil kell 11.30

Saarepeedi kooli lasteaia hoovis

Korrastame kooli ja rahvamaja ümbruse ning
karjääriäärse puhkeala ja laululava ümbruse.

Talgupäeva paremaks planeerimiseks palume registreeruda
www.saarepeedi.edu.ee/talgud

Pärast talgutöid grillime laululava juures vorstikesi ja
naudime lõkke soojust.

Talgujuht Meret Anson

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

EUROOPA PÄEV SINU KODUKOHAS

6. mail tähistatakse üle Eesti Euroopa Päeva. Viljandi-
maal saab sellel päeval minna külastama Viljandi Kutseõppekeskust Vana-Võidus, kus lisaks ekskursioonidele koolimajas saab osaleda töötubades, külastada mõisahoonet, meisterdada personaalseid rinnamärke ja osaleda Europe Direct'i teabekeskuse-Viljandimaa viktoriinis. Sünnipäevale kohaselt ei puudu ka sünnipäevatorit.

Päeva algus kell 11.00. Viljandi ja Vana-Võidu vahel sõidab Viljandi Kutseõppekeskuse buss väljumisega Viljandist Vabaduse platsilt 10.45, 11.45 ja 12.45 ja Vana-Võidust Viljandisse kell 14.00 ja 15.00.

Lisainfo Europe Direct'i teabekeskus – Viljandimaa Facebooki lehel ja www.euroopapaev.ee.

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Paistu Kool ootab kõiki
endisi õpilasi ja koolitöötajaid

KOOLI 180. SÜNNIPÄEVALE 19. augustil 2017

Päevakava:

- Koolimaja avatud alates 15.00
- Aktus 17.00
- Peo lõpp 03.00

Osavõtutasu kuni 04.08.2017 10 eurot

Peopäeva õhtul kohapeal 15 eurot

Osavõtutasu kanda Viljandi Vallavalitsuse arvele

SEB Pank EE231010302005452008

märksõna: Paistu Kool 180 ja enda koolipõlve-nimi.

Lisainfo:

kool@paistu.vil.ee

Olete oodatud 26. aprillil kell 11.00

Saarepeedi rahvamajja

eakate klubi LINDA sünnipäevapeole

külla on lubanud tulla vanaemade ja vanaisade klubid Viljandist
külastusi pakub Tiit Kambek jt. esinejad.

31. mail

kell 15.00 maikuu eakate klubi kokusaamine

kell 17.00 Viljandimaa Pensionäride Ühenduse näitetrupi etendus

„Mats von Kartohvel“

osalustasu 3 eurot

Sandra Vesseluha – Viljandi valla laste lauluvõistluse 2017 võitja, Grand Prix.

10-12 aastaste solistide grupi võitja, parim poiss Rait Ritson

3-4 aastaste grupi võitja Andero Arumäe
Fotod: PIIA MÄND

Selgus Viljandi valla laululaps 2017

Sel aastal kogunesid Viljandi valla laululapsed juba neljandat korda, et võtta omavahel mõõtu ja välja selgitada parimad lauljad, pakkuda muusikalist elamust kuulajatele ja kasvatada oma esinemiskogemuste pagasit.

Lauluvõistlusele olid oodatud 3-18 aastased solistid. Esinejaid oli saabunud Viiratsist, Holstrest, Ramsilt, Alustrest, Pinskalt, Loodist, Heimtalist, Verilaskelt, Pärilt, Vana-Võidust, Ruudikülalt, Kassikülalt, Kuriku-Lohult ja Paistust, kokku 37 lauljat.

Esinejaid hindas žürii koosseisus Helve Tähis, kes on muusikaõpetaja ja naisansambli juhendaja, Kelli Pärn – valla noorte volikogu liige ja tubli laulutüdruk, Kaie Pukk – valla haridus-, kultuuri- ja sotsiaalosakonna juhataja, muusik Sander Kahu ja Ramsi lasteaija juhataja, naisansambli ja kammerkoori laulja ning valla volikogu haridus-, spordi- ja kultuurikomisjoni esimees Maret Tamme.

Nüüd ka tulemused:

3-4 aastaste lauljate grupis osales üks laulja – Andero Arumäe (4a), keda juhen-

dab Lee Lipp. Muidugi saavutas Andero esikoha.

5-6 aastaste lauljate grupis saavutas esikoha Taivi All (5a), juhendaja Valli Pang. Teisele kohale laulis end Renate Pool (5a), juhendaja Lee Lipp ja kolmandale kohale tuli Oliver Ustinov (5a), keda juhendab samuti Lee Lipp.

7-8 aastaste vanusegrupis laulis end esikohale Lisandra Romantšuk (8a), juhendaja Ene Uuland, teiseks tuli Arabella Eiert (8a), juhendaja Valli Pang ning kolmanda koha saavutas Petra Okas (7a), keda juhendab samuti Ene Uuland.

9-aastaste lauljate väga tihedas konkurents saavutas esikoha Liisbet Söderde, juhendajaks Ene Uuland, teisele kohale tuli Brita Vahter, kes pälvis ka publiku lemmiku tiitli. Britat juhendab Valli Pang. Kolmandaks laulis end Kaisa Viru, keda juhendab samuti Valli Pang.

10-12 solistide grupis üllatas oma tore-da ja publikuga suhtleva esinemisega Rait Ritson (12a), kelle õpetajaks on Ene Uuland. Rait saavutas esikoha I. Dunajevski lauluga “Laul kaptenist”, samuti kandis ta

teemakohast meremehe kostüümi. Rait pälvis ka parima poisi eriauhinna. Teise koha saavutas Kristin Vaigla (10a), keda juhendab samuti Ene Uuland ja kolmandaks tuli juhendaja Valli Pange juhendamisel Jessika Tammist (11a).

13-15 aastaste lauluneiuude hulgas saavutas esikoha Mirabel Veli (14a), juhendaja Eve All, teisele kohale laulis end Kätlin Reidla (14a), juhendajaks samuti Eve All ja kolmandaks tuli Gedi-Ly Salum (13a), keda juhendab Lee Lipp.

Viljandi valla laululapse tiitli 2017 ja grand prix võitis väga heade vokalsete võimetega Sandra Vesseluha. Sandra laulab nii oma ema Eve Alli kui ka õpetaja Hedi-Kai Pai juhendamisel.

Südamlik tänu ja sügav kummardus kõigile juhendajatele, kes oma toredad laululapsed konkursile töid! Hindan väga teie pühendumist muusikale ja õpetamisele!

Lauluvõistluse korraldaja
Piia Mänd,
Paistu rahvamaja juhataja

Puiatu raamatukogus aprillis ja mais

29. aprillil kell 10 “Lõbus hommik raamatukogus”. Lastele mõeldud üritusel saab joonistada, mängida ja kokata. Külla tuleb jutuvestja Piret Päär.

Oodatud on nii eelkooliealised kui ka algklassides õppivad lapsed. Osalemisest palun anna teada hiljemalt **28. aprilliks**.

9. mail kell 12 “Külatund”. Eakate koosviibimisele on oodatud kõik vanad olid ja uued tulijad.

11. mail kell 17 Rajaleidja lastevanemate kool.

“Lapse toetamine koolivalmiduse saavutamisel.”

Katrin Inso käsitleb teemasid: lapse sotsiaalsed oskused ja kommunikatsioon; lugemise ja kirjutamise eeluskuste arendamine; matemaatiliste oskuste arendamine.

Osalema on oodatud 5–7-aastaste laste vanemad. Osalemisest palun anna teada hiljemalt **4. maiks**.

Lisaks raamatukogus sees olevatele üritustele on **22. aprillil kell 11 matk Ruu-naraipe luidetel**. Oodatud on kõik, nii lapsed kui täiskasvanud. Osalemisest palun anna teada hiljemalt **21. aprilliks**.

Eelpool nimetatud üritustele saab enda osalemisest teada anda: puiatu.raamatukogu@viljandivald.ee, telefonil 4398371, mobiilil 5165421 või sõnumina facebooki lehel <https://www.facebook.com/puiaturk>.

Näide Ramsi peo kuulutusest 14. mai 1906. Oli venestamise aeg! Vene keeles pidi enne olema.

Niisuguseid pidusid on Ramsil teada aastatest 1897, 1906, 1907, 1908 ja 1910. Kena kevade tulekut!

Ajaloos tuhnis **EnnTõruvere**

Kuulutus 40x55 cm, Viljandi Muuseum VM 8138:160 Ar

ВЪ ВОСКРЕСЕНІЕ, 14-ГО МАЯ 1906 ГОДА ИМѢЕТЪ БЫТЬ
ВЪ РОЩѢ ГЕЙМАЛЬСКОЙ УСАДБЫ „РАМЗИ“ ВЪЗНІСЪ СТАНЦІИ СИНЕЛНИКЪ
СЪ БЛАГОТВОРИТЕЛЬНОЮ ЦѢЛЮ

ПЕРВОЕ ВЕСЕННЕЕ УВЕСЕЛЕНІЕ.

ПРОГРАММА:
1) Открытие увеселенія. 2) Пѣніе Псалтырными сплывшими хора. 3) Представленіе „Лепіку Линда“. 4) Музыка. 5) Танцы.

Въ этотъ вечеръ въ 8½ часа выйдутъ въ театральномъ костюмѣ балетныя танцовщицы, танцующія въ европейскихъ костюмахъ до отхода Спальнаго.

Начало въ 5 часовъ пополудни.

Пühapäeval, 14. mail 1906 a. peetakse
Sinehalli walfali juures Heimtali „Ramzi“ talu ilusjas puistatus
heategevuslasteks, nimelt: Väike telerijale Seltsi heaks

Esimene kevade pidu.

Programmi:
I. Sõu awamine. II. Kontsert, Väike segakoori poolt.
III. Näitemäng:
„Lepiku Linda.“
IV. Muusika. V. Tants.

Algatus kell 5 peale lõunat.

Koduoru kohvik

Piduroogade tellimine!

Üllata külalisi meie poolt valmistatud piduroogadega ning naudi üritust teeninduse pärast muretsemata.

Lootuse tee 2, Heimtali, Viljandimaa. Tel 529 8919. Facebook/Koduoru-Kohvik

KES TEEB KAEVU?

- puurkaevude puurimine ja puhastamine
- maasoojuskaevude puurimine
- süvaveepumpade ja septicute paigaldus
- vee- ja kanalisatsioonitööd

Balti Puurkaev OÜ
www.baltipuurkaev.ee
tel. 521 7415 504 2999

Metsa -ja aiatehnika müük:

- ✓ Murutraktorid
- ✓ Muruniidukid
- ✓ Mootorsaed
- ✓ Vösaed
- ✓ Aiatehnika

Niidukite, saagide remont ja hooldus

Esinduspoed ja remont: Otepääl, tel. 55 623 806
Viljandis, tel. 55 538 095
Elvas

www.okopesa.ee

Olla Daam

JUUBELIKONTSERT

Pühapäeval,
7.mail
kell 15.00
Heimtali
mõisa
saalis

15

Juhendaja: Toomas Voll

Külalisesinejad!

Olete kõik oodatud!

TASUTA!

Armsad lapsevanemad ja külalised,

ootame teid

EMADEPÄEVALE
PÜHENDATUD
SAAREPEEDI LASTEAIJA, KOOLI JA
RAHVAMAJA ÜHISELE
KONTSERDILE

12. mail kell 18.00
Saarepeedi rahvamajja

TEATED • TEATED

Pühapäeval, 23. aprillil, algusega kell 13.00 toimub Pärsti mõisas KEVADKONTSERT

Esinevad "Rotiküla vanamehed" ja "Rannavaresed" Pärnust. Toimub ka traditsiooniline õnneloos, millele auhinnad paneme igaüks ise välja. Tule ja võta sõbrad kaasa!

Eakate reis Narva 5. juulil

väljasõiduga Viljandi bussijaamast 7:00
Reisikava: Vasknarva – Narva – Sini-
mäed – Toila park
Reisi kogumaksumus 13 €, mis sisaldab Kreenholmi vabriku ning Narva kindlus-muuseumi külastamist koos Põhjaõue ja giidiga.
Lõuna omal valikul ja rahakotil Narvas, kõik muu on tasuta.
Sõidu bussiga kingib teile Viljandi vald. Registreerimine reisile ja tasumine toimub 1. juunini 2017, infotelefon 5342 9902 Maire

Kunstipäev Holstres

Kutsume 23. mail 7–5-aastasi lapsi joonistama ja maalima Holstres kauni looduse keskel.
Päev algab kell 11 ja lõpeb umbes kell kolm.
Osalejad saavad ka tasuta lõunat.
Lastega koos maalivad ka kunstnikud.
Valminud tööd pannakse üles näitusele Viljandis. Noortele kunstnikele saame anda pabereid ja värve, ent võib kaasa võtta ka oma kunstitarbed.
Registreerimine hiljemalt 19. maiks sirje@holstre.vil.ee

Viljandi vallamajas Kauba 9, on Teet Lindma õli- ja pastellmaalide näitus-müük.

Vaatama saab tulla vallamaja lahtioleku aegadel. Samas müügil ka autori raamat "Klutt, hetked".

HEA REISIJA!

Anname teada, et reisijate tungival soovil on lisatud bussiliinile nr 28 (Viljandi – Orika – Ramsi – Päre – Viljandi) lisaring, mis väljub Viljandi bussijaamast tööpäeviti kell 19.30.

Bussiinfo internetis:
www.peatus.ee

Telli ühistranspordi teated e-postile:
<http://viljandi.maavalitsus.ee/uhistransport/>
telli-teated-e-posti-teel

VIIRATSI RAHVAMAJAS

Teisipäeval, 9. mail 2017 kell 18

KEVADPIDU

Käsitööringi ja laste kunstiringi NÄITUSE AVAMINE
KONTSERT

Heategevuslik teatri- ja muusikaõhtu "ME HOOLIME V"

5. mail Heimtali mõisas
kell 17.30 – 21.00

Pilet 4 €

ESINEVAD:
Heimtali vabataantsurühm
Viljandi Gümnaasiumi solistid ja
Teadusteater
Face tantsustuudio
Abja pensionärid "Kolmas voorus"

Peaesineja
Hedvig Hanson

Avatud kohvik ja võimalus osta õnneloosi. Iga loos võidab!

Korraldajad: Heimtali Põhikool ja kooliraadio Mõisa Hääl-Info: erkosd@gmail.com, huvijuht@heimtali.vil.ee

RAHULA

Tavandibüroo Rahula teenuste hulka kuulub kõik, mis kaasneb lähedase viimsele teele saatmisega. Leiame teile sobiva viisi lahkunu ärasaatmiseks, olgu see siis urni- või kirstumatus ning korraldame kõik sellega seonduva. Lahkunu transport, puusärgid, urnid, tuhastamine, hauaplaadid, kõneleja, muusika, küünlad, leinalindid, peielaud jm.

Me ei saa muuta väiksemaks teie leina, kuid saame olla abiks, et teile kalli ja lähedase inimese ärasaatmine laabuks ning oleks väärikas sündmus.

telefon: 558 6502
e-post: viljandi@rahulatavand.ee

Tartu 20-1, Viljandi
www.rahulatavand.ee

Õnnitleme maikuu sünnipäevalapsi!

MAIMU KALA	94.	10.05.1923	Mustivere küla	LEILI VOOLAIN	10.05.1947	Loodi küla
LARISSA PEERNA		26.05.1923		PRIIT VIHURI	10.05.1947	Viiratsi alevik
	92.			HELGI ANDRESON	14.05.1947	Savikoti küla
SALME KARU		9.05.1925	Tõnuküla	HIIE NÕGESMAA	23.05.1947	Päri küla
	90.			TIJU VÄLI	27.05.1947	Võistre küla
PEETER HUNT		31.05.1927	Viisuküla		65.	
	85.			VAIKE HANTSON	2.05.1952	Ramsi alevik
ANTS MUST		4.05.1932	Ramsi alevik	TEESI KRUTOB	5.05.1952	Pulleritsu küla
HELJU LOIGU		8.05.1932	Matapera küla	ANNE PAJU	8.05.1952	Intsu küla
ILME SIVONEN		12.05.1932	Matapera küla	SIRJE KANNEL	11.05.1952	Puiatu küla
HEINO LEEVIT		14.05.1932	Viiratsi alevik	ELVIIRA HENDRIKSON	12.05.1952	Viiratsi alevik
VAIKE SAHK		27.05.1932	Vardi küla	ANTS LOTT	12.05.1952	Viiratsi alevik
	80.			GUIDU REIN	16.05.1952	Välgita küla
MARE MANDEL		3.05.1937	Puiatu küla	HELLE ÄNILANE	17.05.1952	Paistu küla
OLEV GLASER		6.05.1937	Pinska küla	AIN KALM	21.05.1952	Saarepeedi küla
AILI KANGUR		14.05.1937	Peetrimõisa küla	PEETER ERGMA	22.05.1952	Vardja küla
LAIN PLOOM		17.05.1937	Peetrimõisa küla	HILLE JUPITS	23.05.1952	Heimtali küla
AUGUST RAUDVEE		17.05.1937	Võistre küla	SIRJE ARUS	24.05.1952	Paistu küla
GENNADI MIHAILOV		19.05.1937	Viiratsi alevik	OLEV ARULA	25.05.1952	Ridaküla
HELE-MALL MARTSIK		29.05.1937	Sultsi küla	ENE LEPIK	26.05.1952	Vana-Võidu küla
VIIVU REHTLA		30.05.1937	Väike-Kõpu küla	LIISI AKKAJA	28.05.1952	Päri küla
	75.			SIRJE KARU	29.05.1952	Peetrimõisa küla
JAAN PIHLAP		6.05.1942	Tõnissaare küla		60.	
JUTA ROOSIORG		10.05.1942	Tohvri küla	MATI TSILKE	12.05.1957	Paistu küla
MAIA IBIS		12.05.1942	Karula küla	ARNE KASS	12.05.1957	Viiratsi alevik
HELGI KALJAPULK		14.05.1942	Heimtali küla	TOOMAS REINSALU	13.05.1957	Uusna küla
VALENTINA SALAMATINA		15.05.1942	Viiratsi alevik	VELLO HANSEN	13.05.1957	Sultsi küla
ASTRA LIIV		21.05.1942	Puiatu küla	EHA KOOSER	15.05.1957	Vana-Võidu küla
TOOMAS ELMASTE		26.05.1942	Ruudiküla	MAIE JAAGO	16.05.1957	Auksi küla
	70.			KALMER KRUUSMA	18.05.1957	Jämejala küla
HEINO UNDLA		5.05.1947	Ramsi alevik	REET MADISSON	27.05.1957	Savikoti küla
VIKTOR HOMUTŠEJEV		5.05.1947	Vana-Võidu küla	IMBI SIKK	28.05.1957	Peetrimõisa küla
				MARGUS KOKK	31.05.1957	Vardi küla

Õnnitleme lapse sünni puhul!

25. veebruaril sündis
Aeilil Punga ja Priit Vadi perre
poeg **Roland** Vadi

7. märtsil sündis
Merike Teska ja Andre Kobaki perre
tütar **Karoly** Kobak

10. märtsil sündis
Ave Toomsoo ja Marek Kikkase perre
poeg **Henry** Kikkas

10. märtsil sündis
Jaanika ja Tõnu Tammemäe perre
tütar **Ronja** Tammemäe

16. märtsil sündis
Karin Viisuti ja Marko Jürgensoo perre
tütar **Alisa** Jürgensoo

23. märtsil sündis
Maria Partsi ja Martin Arumäe perre
tütar **Audrey** Arumäe

Heleni Tordituba OÜ

valmistab ettetellimisel

magusaid ja soolaseid
torte, kooke, kringleid
ja küpsiseid.

Asume Heimtalis,

lähiumbrusesse ja

Viljandisse toomine tasuta!

Facebook.com/HeleniTordituba

Võta palun ühendust

5618 6709, Helen

MÄLESTAME

VAMBOLA LÕOKE
13.04.1950 – 23.03.2017
Päri küla

EMILIE-HELENE MURU
30.01.1919 – 24.03.2017
Tohvri küla

NAIMA TOHVER
23.05.1933 – 14.03.2017
Ramsi alevik